Vlaams Parlement

812 (2020-2021) – Nr. 15
ingediend op 7 juli 2021 (2020-2021)

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

van het ontwerp van programmadecreet

bij de aanpassing van de begroting 2021

Documenten in het dossier:
812 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2 en 3: Amendementen + Erratum
– Nr. 4 t.e.m. 11: Verslagen
– Nr. 12: Tekst aangenomen door de commissies
– Nr. 13 en 14: Amendementen

verzendcode: FIN

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1. Werkingsuitgaven erkenning landelijke radio-omroeporganisaties

Art. 2. In artikel 33 van het decreet van 6 juli 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2001, gewijzigd bij de decreten van 22 december 2006, 21 november 2008, 18 december 2009, 30 juni 2017 en 20 december 2019, wordt paragraaf 9 vervangen door wat volgt:

"§9. Aan het fonds van het Vlaams ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media worden alle inkomsten toegewezen die verkregen worden uit de kandidaatstellingen voor landelijke radio's, netwerkradio's en lokale radio's die bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media worden ingediend.

De middelen van het fonds van het Vlaams ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media, verkregen op basis van het eerste lid, dienen aangewend te worden voor de betaling van de wedden en weddentoelagen van de tijdelijke personeelsleden die worden aangeworven voor het behandelen van de aanvragen inzake landelijke radio's, netwerkradio's en lokale radio's alsook voor de werkingsuitgaven naar aanleiding van de behandeling van de genoemde aanvragen.".

Afdeling 2. Begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd – klimaatbeleid

Art. 3. In artikel 5 van het programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2 wordt een punt 8° toegevoegd dat luidt als volgt:

"8° de middelen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds, vermeld in artikel 14, §5, tweede lid, van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012.";

2° aan paragraaf 3 wordt een punt 6° toegevoegd dat luidt als volgt:

"6° het verstrekken van subsidies, toelagen en leningen met betrekking tot cultuur- en jeugdinfrastructuur in het kader van het klimaatbeleid.".

Afdeling 3. Steun aan jeugdhostels, jeugdverblijfcentra en jeugdorganisaties naar aanleiding van de COVID-19-pandemie

Art. 4. §1. De Vlaamse Regering kent in het jaar 2021 steun toe aan hostels als vermeld in het decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, aan jeugdverblijfcentra die erkend zijn op basis van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van Toerisme voor Allen, en aan de organisaties die gesubsidieerd zijn op basis van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. De steun kan worden toegekend aan organisaties die een structurele werkingssubsidie op basis van die decreten ontvangen.

De Vlaamse Regering kan de regels bepalen voor de subsidievoorwaarden, de subsidiecriteria, de subsidieaanvragen, de beslissingsprocedure, het toe te kennen bedrag, de uitbetaling, de verantwoording en het toezicht. Het toe te kennen

bedrag valt binnen de grenzen van de goedgekeurde kredieten van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021.

§2. De administratie stelt een webtoepassing ter beschikking om informatie uit te wisselen met aanvragers of ontvangers van een subsidie.

§3. De door de Vlaamse Regering aangewezen dienst treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke van persoonsgegevens, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van deze afdeling.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van deze afdeling heeft betrekking op de identificatie van de persoon die de webtoepassing gebruikt als vertegenwoordiger van de aanvrager. Met betrekking tot de identificatie van deze persoon kunnen, om de gegevens in de aanvraag te controleren of aan te vullen, het beheer en de controle van de aanvragen betrekking hebben op de verwerking van het rijksregisternummer of identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens van deze persoon.

De administratie vraagt in eerste instantie de persoonsgegevens en andere gegevens op bij de authentieke gegevensbronnen, vermeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 houdende de uitvoering van artikel III.66, III.67 en III.68 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Bij gebrek daaraan kan ze die gegevens verkrijgen bij de aanvrager.

De maximale bewaringstermijnen voor persoonsgegevens die op basis van deze afdeling worden verwerkt, conform artikel 5, 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, worden vastgelegd in beheersregels, conform artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de verwerking van de persoonsgegevens, de beveiliging van deze gegevens, en de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen.

Hoofdstuk 3. Financiën en Begroting

Art. 5. Artikel 6 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6. Als ze niet behoren tot de Vlaamse deelstaatoverheid zijn op de publiekrechtelijke vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen, vermeld in artikel I.3, 2°, d), van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, en de Vlaamse openbare instellingen, vermeld in artikel I.3, 4°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, alleen artikel 42, §1, tweede lid, 1°, 2° en 4°, artikel 43, artikel 60 tot en met 65, hoofdstuk 8, artikel 80, derde lid, en artikel 110 van toepassing.".

Art. 6. In artikel 80, derde lid, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 wordt de zinsnede "afdeling 5" vervangen door de zinsnede "hoofdstuk 10".

Art. 7. In artikel $145^{46/1}$ van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019 en gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

"In afwijking van het eerste lid wordt de verlenging van de duurtijd wel in aanmerking genomen in zoverre die het gevolg is van een betalingsuitstel dat

aan de belastingplichtige op zijn verzoek is toegestaan omwille van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid ten gevolge van de uitbraak van de COVID-19-pandemie.";

2° er wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De civiele noodsituatie, vermeld in het derde lid, vangt aan op 20 maart 2020 en eindigt uiterlijk op 31 december 2021. De Vlaamse Regering kan de einddatum van die civiele noodsituatie aanpassen.".

Hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Afdeling 1. Aanpassing toepassingsgebied Fonds Onroerende Goederen

Art. 8. Aan artikel 19, §2, van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, vervangen bij decreet van 25 juni 1992, gewijzigd bij decreet van 24 december 2004 en gewijzigd bij decreet van 18 december 2015, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Aan het Fonds Onroerende Goederen worden tevens toegewezen de middelen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds, vermeld in artikel 14, §5, tweede lid, van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012.".

Art. 9. Aan artikel 19, §3, van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, vervangen bij decreet van 25 juni 1992, gewijzigd bij decreet van 24 december 2004 en gewijzigd bij decreet van 18 december 2015, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De middelen van het Fonds Onroerende Goederen mogen tevens aangewend worden voor uitgaven in het kader van het Actieplan Mobiliteit en het Actieplan Gebouwen van de Vlaamse overheid in het kader van het klimaatbeleid.".

Afdeling 2. Machtiging tot verkoop van een administratief gebouw

Art. 10. Met toepassing van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 30 november 2018 betreffende het vervreemden van onroerende domeingoederen en het vestigen en vervreemden van zakelijke rechten door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, wordt de Vlaamse Regering ertoe gemachtigd om het administratief gebouw te 1000 Brussel, Trierstraat 9-11 (kadastraal gekend als Brussel, 5de afdeling, sectie E, nummers 441L8 en 441/03D) te verkopen aan het Europees Parlement.

Hoofdstuk 5. Landbouw en Visserij

Art. 11. In behoorlijk gemotiveerde gevallen kan het Vlaams betaalorgaan voor het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Landbouwgarantiefonds, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 maart 2003, naar analogie met artikel 54, derde lid, a), i), van de verordening (EU) Nr. 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordeningen (EEG) nr. 352/78, (EG) nr. 165/94, (EG)nr. 2799/98, (EG) nr. 814/2000, (EG) nr. 1290/2005 en (EG) nr. 485/2008 van de Raad, besluiten de terugvordering van het bedrag, voor wat betreft het gedeelte ervan dat gesubsidieerd is middels Vlaamse cofinanciering, niet voort te zetten als aan de bepalingen van dat artikel is voldaan voor het Vlaamse en Europese deel samen.

Hoofdstuk 6. Mobiliteit en Openbare Werken

Art. 12. Artikel 18 van het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2019, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 18. BAM mag leningen aangaan, kredieten opnemen en schuldeffecten uitgeven binnen de door de Vlaamse Regering vastgestelde grenzen.

Het Vlaamse Gewest machtigt de Vlaamse Regering om waarborgen te verstrekken voor de verbintenissen die BAM is aangegaan of aangaat alsook voor aansprakelijkheden die BAM of een bij het project betrokken bouwpartij in het kader van dat project heeft opgelopen of oploopt. Die waarborgen kunnen slechts door de Vlaamse Regering worden verstrekt:

1° als die verbintenissen en aansprakelijkheden niet geheel verzekerd of verzekerbaar zijn door een verzekeraar op de private markt omwille van te hoge premievergoedingen op die private markt of een gebrek aan offertes uit die private markt;
2° als BAM voor die aansprakelijkheden van de betrokken bouwpartijen minimaal gedeeltelijk een verzekeringsovereenkomst afsloot bij een verzekeraar op de private markt;
3° voor de economische levensduur van het onderliggende actief of project;
4° voor een maximaal bedrag dat jaarlijks wordt vastgelegd in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap;
5° als, bij voorzichtige inschatting, geen gehele of gedeeltelijke uitwinning van de waarborg te verwachten valt.

Die waarborgen kunnen een onherroepelijke en abstracte waarborg uitmaken, en zijn afroepbaar op het eerste verzoek en totdat die verbintenissen en aansprakelijkheden ten aanzien van derden volledig zijn voldaan.

BAM betaalt een vergoeding voor de verlening van een waarborg door de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Regering kan de vergoeding eenmalig of periodiek vorderen en bepaalt de vergoeding in functie van de omvang van de waarborg of op grond van andere relevante parameters. Het niet of laattijdig betalen van de vergoeding door BAM doet op geen enkele wijze afbreuk aan de rechtsgeldigheid of aan het onherroepelijk en abstract karakter of de afroepbaarheid van de waarborg.

De Vlaamse Regering kan de modaliteiten van de waarborgen, vermeld in dit artikel, nader bepalen.

De in dit artikel bedoelde waarborgen zijn niet onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 10, afdeling 4, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019.".

Hoofdstuk 7. Omgeving

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018: VMM-heffingen

Art. 13. In artikel 4.2.2.1.4. van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, gewijzigd bij decreet van

21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 5 worden een zesde en zevende lid toegevoegd, die luiden als volgt:

"Indien de heffingsplichtige waterverontreiniging, in afwijking van wat wordt bepaald in het eerste en tweede lid, een laattijdige hernieuwingsaanvraag indient, kan de Vlaamse Milieumaatschappij na onderzoek van het dossier beslissen de verlenging van het statuut met terugwerkende kracht toe te staan vanaf de vervaldatum van het oorspronkelijke statuut. De toepassing van de overige bepalingen van dit artikel blijft daarbij onverkort.

Het met terugwerkende kracht toekennen van de verlenging geeft aanleiding tot het opleggen van een boete conform artikel 5.4.2.2, tweede lid.";

2° in paragraaf 8 wordt de zinsnede "paragrafen 2, 3, 4 en 5" vervangen door de zinsnede "paragrafen 2, 3 en 4";

3° een paragraaf 9 wordt toegevoegd, die luidt als volgt:

"§9. Het onderzoek, vermeld in paragraaf 5, zesde lid, kan worden uitgevoerd op heffingsdossiers waarin voorafgaand aan de inwerkingtreding van paragraaf 5, zesde en zevende lid, een laattijdige hernieuwingsaanvraag werd ingediend, en waarvoor op het ogenblik van de bekendmaking van het programmadecreet van [...] bij de aanpassing van de begroting 2021 waarbij deze bepalingen worden ingevoegd:

1° een bezwaarschrift hangende is of reeds een beslissing over het bezwaarschrift werd genomen waartegen nog een beroepsmogelijkheid openstaat;
2° een vordering in rechte hangende is;
3° een aanvraag tot ambtshalve ontheffing als vermeld in artikel 376 van het WIB ingediend werd bij en aanvaard wordt door de Vlaamse Milieumaatschappij;
4° een navordering gevestigd werd als vermeld in artikel 4.2.4.5, §2;
5° een aansprakelijkheidsvordering werd ingeleid voor hoven en rechtbanken.

De heffingsplichtige dient de Vlaamse Milieumaatschappij hiertoe te verzoeken met een per post aangetekende brief, die ten laatste één jaar na de bekendmaking van het programmadecreet van [...] bij de aanpassing van de begroting 2021 wordt verstuurd.

Indien de Vlaamse Milieumaatschappij na onderzoek de verlenging van het nullozersstatuut met terugwerkende kracht toekent kan, in afwijking van artikel 418 WIB, enkel het verschil tussen het oorspronkelijke heffingsbedrag vermeerderd met de eventuele heffingsverhoging en het heffingsbedrag na toepassing van de vrijstelling voor nullozing, eventueel rekening houdend met de toepassing van paragraaf 6, terugbetaald worden aan de heffingsplichtige. De toekenning met terugwerkende kracht geeft eveneens aanleiding tot het opleggen van de boete, zoals bepaald in artikel 5.4.2.2, tweede lid.

Alle kosten verbonden aan eerdere betwistingen in dit verband blijven ten laste van de heffingsplichtige.".

Art. 14. Artikel 5.4.2.2 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 5.4.2.2. De ambtenaren van de Maatschappij, bedoeld in artikel 5.4.1.2, §1, kunnen een geldboete van 50 tot 1250 euro opleggen voor elke overtreding van hoofdstuk II van titel IV evenals van de ter uitvoering ervan genomen besluiten.

Bij het met terugwerkende kracht toekennen van de verlenging van het nullozersstatuut, conform artikel 4.2.2.1.4, §5, zesde en zevende lid, wordt een geldboete opgelegd van 1000 euro per heffingsjaar waarvoor de vrijstelling met terugwerkende kracht wordt toegestaan.".

Afdeling 2. Voorstel tot invoering van een regeling voor de kwijtschelding van bepaalde in het kader van steunregelingen uit het energierecht ontstane schulden aan het Vlaamse Gewest

Art. 15. In artikel 8.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 16. In artikel 8.3.1/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 16 november 2018 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 17. In artikel 8.4.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 16 november 2018 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 18. In titel VIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 30 oktober 2020, wordt hoofdstuk VI, opgeheven bij het decreet van 14 februari 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"Hoofdstuk VI. Kwijtscheldingen".

Art. 19. Aan titel VIII, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 17, wordt een artikel 8.6.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 8.6.1. De Vlaamse Regering kan op voorstel van de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, schulden die door een energiehuis ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de uitvoering van artikel 8.2.2, artikel 8.3.1/1 of artikel 8.4.2 van dit decreet werden gemaakt geheel of gedeeltelijk kwijtschelden. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden waaronder deze kwijtschelding kan geschieden.".

Art. 20. Aan titel VIII, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 17, wordt een artikel 8.6.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 8.6.2. De Vlaamse Regering kan op voorstel van de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, schulden die ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de toekenning van steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen werden gemaakt geheel of gedeeltelijk kwijtschelden. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden waaronder deze kwijtschelding kan geschieden.".

Afdeling 3. Wijziging aan het decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf

Art. 21. Aan artikel 4 van het decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§5. Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen middelen toekennen aan publieke entiteiten voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de opdrachten, vermeld in paragraaf 2.".

Art. 22. Aan artikel 5 van het hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§2. Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen in het kader van (beheers-)opdrachten, voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de opdrachten vermeld in artikel 4, §2, beschikken over volgende ontvangsten:
1° dotaties en toelagen;
2° leningen;
3° fiscale heffingen voor zover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;
4° retributies voor zover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;
5° schenkingen en legaten in contanten. De raad van bestuur beoordeelt vooraf de opportuniteit en de risico's van de aanvaarding;
6° inkomsten uit eigen participaties en uit door het Vlaams Energiebedrijf verstrekte leningen aan derden;
7° opbrengsten uit de verkoop van eigen participaties;
8° de subsidies waarvoor het Vlaams Energiebedrijf als begunstigde in aanmerking komt;
9° terugvorderingen van ten onrechte gedane uitgaven;
10° vergoedingen voor prestaties aan derden, volgens de voorwaarden, bepaald in de samenwerkingsovereenkomst;
11° opbrengsten uit intellectuele rechten;".

Afdeling 4. Dierenwelzijnsfonds

Art. 23. In artikel 107 van het decreet van 19 december 2014 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015 en 22 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2, 1°, worden de volgende bepalingen toegevoegd:

"– de retributie, bedoeld in artikel 13, §1, tweede lid;
– de retributie, bedoeld in artikel 34ter, §2, tweede lid.";

2° in paragraaf 3 wordt tussen de zinsnede "en wetenschappelijk onderzoek," en de zinsnede "investeringen," de zinsnede "de Vlaamse Dierenwelzijnsprijs," ingevoegd;

3° in paragraaf 3 wordt tussen de woorden "in het kader van dierenwelzijn" en de zinsnede "toegekend voor 1 juli 2014" de zinsnede ", inclusief de onderzoeksprojecten" ingevoegd;

4° aan paragraaf 3 wordt na de woorden "FOD Volksgezondheid" de zinsnede ", en deze bestemd ter uitvoering van projecten in het kader van het Klimaatbeleid" toegevoegd.

Afdeling 5. Wijziging aan de Vlaamse Codex Wonen van 2021

Art. 24. In artikel 3.20 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"De woningen, vermeld in artikel 3.19, §1, 1°, worden ingeschreven op de inventarislijst op de datum van het besluit van de burgemeester, vermeld in artikel 3.12, §1. In geval van een beslissing tot ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring in beroep

als vermeld in artikel 3.16, eerste lid, worden de woningen ook ingeschreven op de inventarislijst op de datum van het besluit, vermeld in artikel 3.12, §1, tenzij:
1° het besluit, vermeld in artikel 3.12, §1, niet tot stand gekomen is volgens de procedure, vermeld in artikel 3.12 en 3.13;
2° het een beslissing betreft als vermeld in artikel 3.15, tweede lid.

In deze gevallen worden de woningen ingeschreven op de inventarislijst op de datum van het besluit, vermeld in artikel 16, eerste lid.".

Hoofdstuk 8. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1. Rechtzetting materiële fout bedrag werkingsmiddelen kleuteronderwijs

Art. 25. In artikel 79, §3, derde lid, 8°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "70.282.000 euro" vervangen door het bedrag "69.545.000 euro".

Art. 26. In artikel 85bis, §3, derde lid, 8°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "994.000 euro" vervangen door het bedrag "983.000 euro".

Afdeling 2. Hertelling in het buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022

Art. 27. In afwijking van artikel 137bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, is voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 de teldag voor de berekening van de lestijden volgens de schalen, als die school voor buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 een hoger aantal lestijden volgens de schalen genereert dan op basis van de eerste schooldag van februari van het schooljaar 2020-2021.

De teldag, vermeld in het eerste lid, is niet van toepassing voor de berekening van andere omkadering en werkingsmiddelen.

Art. 28. In afwijking van artikel 148 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, is voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 de teldag voor de berekening van de uren volgens de richtgetallen, als die school voor buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 een hoger aantal uren volgens de richtgetallen genereert dan op basis van de eerste schooldag van februari van het schooljaar 2020-2021.

Afdeling 3. Aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleidingsdiensten ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs

Art. 29. In het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 19/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 19/1. De pedagogische begeleidingsdiensten van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten, het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen en het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, GO! ontvangen in begrotingsjaar 2021 3,5 miljoen euro aan aanvullende werkingsmiddelen voor de ondersteuning van scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs in de versterking van hun brede basiszorg en verhoogde zorg.

De aanvullende werkingsmiddelen, vermeld in het eerste lid, worden verdeeld over deze pedagogische begeleidingsdiensten naar rato van het aantal organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen verbonden aan de pedagogische begeleidingsdienst.".

Afdeling 4. Indexering middelen Hogere Kunstinstituten

Art. 30. In artikel III.119, §8, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 5° wordt de zinsnede "apass (advanced performance and scenography studies)" vervangen door de zinsnede "PoPoK (Posthogeschool voor Podiumkunsten)";

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De bedragen vermeld in het eerste lid, worden in het begrotingsjaar 2021 geïndexeerd overeenkomstig de bepalingen in paragraaf 1 van dit artikel.".

Afdeling 5. Wijziging van de decreetsbepaling voor het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming.

Art. 31. Aan artikel 41, §4, van het decreet van 20 december 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014, vervangen bij het decreet van 8 juli 2016, worden een punt 3° en 4° toegevoegd, die luiden als volgt:

"3° projecten in het kader van klimaat;
4° uitgaven in het kader van risicomanagement.".

Afdeling 6. Machtiging aan AGION voor verbintenissen voor huursubsidies

Art. 32. In artikel 20 van het decreet van 30 juni 2017 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "20.200.000 euro" vervangen door het bedrag "25.200.000 euro".

Afdeling 7. Correctie op de berekening van de besparing van de werkingsmiddelen in het deeltijds kunstonderwijs.

Art. 33. In artikel 83, zesde lid, van het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, worden de woorden "de toegekende lestijden" vervangen door de woorden "de toegekende werkingsmiddelen".

Afdeling 8. Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Art. 34. §1. De visienota's die zijn opgenomen in de bijlagen 1, 2, 3 en 4 die bij dit decreet zijn gevoegd, worden goedgekeurd.

§2. In het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 67/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 67/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en

lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum Digisprong ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 375 miljoen euro binnen de relanceprovisie bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de scholen of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft middelen toekennen ter ondersteuning van deze scholen. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 20212022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 90 miljoen euro binnen de relanceprovisie, desgevallend aangevuld met middelen uitde provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie, bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de scholen of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 35. In het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een nieuw hoofdstuk V/2, dat bestaat uit artikel 27/4, ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk V/2. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar, van het Vlaams relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Art. 27/4. In het kader van de uitvoering van de speerpunten in de maatregelen VV15 Digisprong, met deelenveloppe van 375 miljoen euro binnen de relanceprovisie en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, met deelenveloppe van 90 miljoen euro binnen de relanceprovisie, zoals opgenomen in de visienota’s Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER) en Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 bijkomendewerkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de pedagogische begeleidingsdiensten. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 36. In de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt in deel III, titel 1, hoofdstuk 3, afdeling 2, een onderafdeling 6, die bestaat uit artikel 34/1 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 6. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar, van het Vlaams relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Artikel 34/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum Digisprong ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 375 miljoen euro bijkomende omkadering toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft, ter ondersteuning van deze scholen en centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende omkadering toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.".

Art. 37. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt in deel III, titel 1, hoofdstuk 3, afdeling 3, een onderafdeling 5, die bestaat uit artikel 48/1 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 5. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar van het Vlaams relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Artikel 48/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum Digisprong ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 375 miljoen euro bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs of,

wat speerpunten 3 en 4 betreft, ter ondersteuning van deze scholen en centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.".

Art. 38. In artikel 16 van het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, gewijzigd bij het decreet van 5 april 2019, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§2/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende omkadering, werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de netoverstijgende regionale ondersteuningscellen. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.".

Art. 39. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt een artikel 32/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 32/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.".

Art. 40. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt een artikel 41/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de school-

jaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 90 miljoen euro bijkomende omkadering toekennen aan de centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.".

Art. 41. Aan artikel 91 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 We sensibiliseren elke Vlaming om levenslang te blijven leren via het volwassenenonderwijs, het speerpunt 2 Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen, het speerpunt 3 Versterking van digitale competenties en het speerpunt 4 Gericht inzetten op kwalificatie, binnen de maatregel VV 19 Edusprong voor volwassenen: het volwassenenonderwijs versterkt, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Edusprong, kan de Vlaamse Regering tijdens de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 60 miljoen euro bijkomende VTE, punten en werkingstoelagen toekennen aan de centra voor basiseducatie. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.".

Art. 42. Aan artikel 101 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 We sensibiliseren elke Vlaming om levenslang te blijven leren via het volwassenenonderwijs, het speerpunt 2 Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen, het speerpunt 3 Versterking van digitale competenties en het speerpunt 4 Gericht inzetten op kwalificatie binnen de maatregel VV 19 Edusprong voor volwassenen: het volwassenenonderwijs versterkt, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Edusprong (VR 2021 1202 VV DOC.0007/2BIS), kan de Vlaamse Regering tijdens de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 60 miljoen euro bijkomende leraarsuren, punten en werkingsmiddelen toekennen aan de centra voor volwassenenonderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.".

Art. 43. In de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 wordt een artikel 25/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 25/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 Een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen, het speerpunt 2 Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs en het speerpunt 3 Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs, binnen de maatregel VV112 Voorsprongfonds Hoger Onderwijs, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals beschreven in de visienota Voorsprongfonds Hoger Onderwijs, goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 26 februari 2021 (VR 2021 2602 VV DOC.0011/2BIS), kan de Vlaamse Regering voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023, binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 60 miljoen euro, naast de bepalingen in artikel III.25, een bijkomende werkingstoelage of projecttoelage toekennen aan de hogescholen en universiteiten.De Vlaamse Regering bepaalt de verdeling van die bijkomende middelen over de hogescholen en universiteiten en stelt de aanwending ervan vast.".

Art. 44. In het decreet van 20 februari 2009 betreffende de Hogere Zeevaartschool wordt een artikel 2/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 2/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 Een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen, het speerpunt 2 Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs en het speerpunt 3 Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs, binnen de maatregel VV112 Voorsprongfonds Hoger Onderwijs van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals beschreven in de visienota Voor-

sprongfonds Hoger Onderwijs, goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 26 februari 2021 (VR 2021 2602 VV DOC.0011/2BIS), kan de Vlaamse Regering voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023, binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 60 miljoen euro, naast de bepalingen in artikel 2, een bijkomende werkingstoelage of projecttoelage toekennen aan de Hogere Zeevaartschool. De Vlaamse Regering bepaalt de aanwending van deze bijkomende middelen.".

Afdeling 9. Extra lestijden, lesuren en uren-leraar voor de remediëring van leerlingen die een leerachterstand hebben opgelopen door COVID-19

Art. 45. In het schooljaar 2021-2022 kunnen op basis van de aanvraag, vermeld in artikel 47, aan scholen van het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs en aan centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, naargelang het geval, extra lestijden, uren-leraar of lesuren worden toegekend voor de remediëring van leerlingen die een leerachterstand hebben opgelopen door de COVID-19-pandemie en de maatregelen ter bestrijding ervan.

Die extra lestijden, uren-leraar of lesuren worden op leerlingniveau aangewend om de leerachterstand die de leerlingen hebben opgelopen door de COVID-19-pandemie en de maatregelen ter bestrijding ervan, maximaal weg te werken in de periode vanaf 1 september 2021 tot en met 30 juni 2022.

In afwijking van het eerste lid kunnen er geen extra lestijden, uren-leraar of lesuren aangewend worden voor leerlingen in type 5-scholen en voor cursisten van de hogere beroepsopleiding Verpleegkunde.

Art. 46. In afwijking van artikel 163, §1, tweede lid, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997 kunnen de personeelsleden die worden aangesteld met de extra lestijden, vermeld in artikel 45, alleen op lesdagen en uitzonderlijk ook buiten de periode van de normale aanwezigheid van de leerlingen op school worden ingezet voor de doelstelling, vermeld in artikel 45.

De personeelsleden die in het secundair onderwijs en de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs worden aangesteld met de extra uren-leraar en lesuren, vermeld in artikel 45, kunnen alleen op lesdagen en uitzonderlijk ook buiten de periode van de normale aanwezigheid van de leerlingen op school of in het centrum worden ingezet voor de doelstelling, vermeld in artikel 45.

Art. 47. §1. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten, verder AGODI genoemd, deelt aan de school of het centrum het maximumaantal extra lestijden, uren-leraar of lesuren, vermeld in artikel 45, mee dat ze wekelijks kunnen aanwenden.

Als de school of het centrum extra lestijden, uren-leraar of lesuren wil inrichten, meldt ze dit ten laatste op 1 oktober 2021. De school of het centrum verklaart hierbij op erewoord dat die lestijden, lesuren of uren-leraar gebruikt zullen worden voor de remediëring van leerlingen die een leerachterstand hebben opgelopen door COVID-19. AGODI keurt de aanvraag automatisch goed als bovenstaande voorwaarde is vervuld.

De toegekende extra lestijden, uren-leraar of lesuren die op 15 november 2021 niet zijn ingevuld en meegedeeld aan AGODI, kunnen niet meer ingericht worden.

§2. Een school heeft recht op minimaal twee wekelijkse lestijden, lesuren of uren-leraar, en maximaal het afgeronde resultaat van (A + B) x C, waarbij:

1° A: het aantal leerlingen dat de school telt op de eerste schooldag van februari 2020, die niet beantwoorden:
   a) in het basisonderwijs, aan een of meer van de leerlingenkenmerken, vermeld in artikel 133, §1, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, vermenigvuldigd met 1;

b) in het secundair onderwijs, aan een of meer van de gelijkekansenindicatoren, vermeld in artikel 225, §1, 1° tot en met 4°, of artikel 233, §1, 1° tot en met 4°, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, vermenigvuldigd met 1;

2° B: het aantal leerlingen dat de school telt op de eerste schooldag van februari 2020, die beantwoorden:

a) in het gewoon basisonderwijs, aan een of meer van de leerlingenkenmerken, vermeld in artikel 133, §1, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, vermenigvuldigd met 1,2;

b) in het voltijds gewoon secundair onderwijs, aan een of meer van de gelijkekansenindicatoren, vermeld in artikel 225, §1, 1° tot en 4°, of artikel 233, §1, 1° tot en met 4°, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, vermenigvuldigd met 1,2;

3° C: 0,021438 lestijden in het basisonderwijs en 0,041192 lesuren of uren-leraar in het secundair onderwijs.

Het resultaat dat verkregen wordt door de berekening wordt als volgt afgerond: als het eerste getal na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hoger gelegen gehele getal, en als het eerste getal na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lager gelegen gehele getal.

§3. In afwijking van paragraaf 2 heeft een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs recht op minimaal twee wekelijkse uren-leraar, en maximaal het afgeronde resultaat van D x E, waarbij:

1° D: het aantal leerlingen dat het centrum telt op de eerste schooldag van februari 2020, vermenigvuldigd met 1,2;

2° E: 0,041192 uren-leraar in het secundair onderwijs.

Het resultaat dat verkregen wordt door de berekening wordt als volgt afgerond: als het eerste getal na de komma groter is dan vier, wordt er afgerond naar het hoger gelegen gehele getal, en als het eerste getal na de komma kleiner is dan of gelijk is aan vier, wordt er afgerond naar het lager gelegen gehele getal.

§4. In afwijking van paragraaf 2 en 3 is de teldag voor scholen en centra die opgericht werden tijdens het schooljaar 2020-2021 1 februari 2021.

In afwijking van paragraaf 2 worden voor scholen die opgericht werden tijdens het schooljaar 2020-2021 alle leerlingen aan 1 gewogen.

Art. 48. Een personeelslid dat wordt aangesteld in een betrekking die wordt ingericht met de lestijden, lesuren en uren-leraar, vermeld in artikel 45, wordt aangesteld als tijdelijk personeelslid. Het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het gemeenschapsonderwijs of het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding zijn, naargelang het geval, op die personeelsleden van toepassing, met uitzondering van de volgende bepaling: de betrekking kan niet vacant worden verklaard. Het school- of centrumbestuur kan in geen geval een personeelslid vast benoemen, affecteren of muteren in die betrekking.

Afdeling 10. Lerarenplatform basisonderwijs

Art. 49. In hoofdstuk IX, afdeling 3quater, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018 en gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 5 april 2019 en 26 juni 2020, wordt het opschrift van onderafdeling 2 vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling 2. Werking".

Art. 50. Artikel 153quaterdecies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018 en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019 en van 26 juni 2020, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 153quaterdecies. Vanaf het schooljaar 2021-2022 tot en met het schooljaar 2023-2024 wordt een lerarenplatform opgezet om tijdelijk aangestelde personeelsleden werkzekerheid te bieden.".

Art. 51. In artikel 153quinquiesdecies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018, wordt het woord "pilootproject" vervangen door het woord "lerarenplatform".

Art. 52. In artikel 153sexiesdecies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018, worden de woorden "de criteria van inzetbaarheid van de betrokken personeelsleden in pedagogisch zinvolle taken" vervangen door de woorden "de criteria om de betrokken personeelsleden taken te laten vervullen voor het wegwerken van de leerachterstand of niet-reguliere vervangingen te laten doen".

Art. 53. In artikel 153septiesdecies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018 en gewijzigd bij het decreet van 26 juni 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het getal "2500" wordt vervangen door het getal "1621";

2° de zin "Tijdens het schooljaar 2020-2021 bedraagt het aantal beschikbare voltijdse equivalenten uitzonderlijk 2291 voor alle scholen van het basisonderwijs." wordt opgeheven;

3° het getal "23,79" wordt vervangen door het getal "23,77".

Art. 54. In artikel 153undevicies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018 en gewijzigd bij het decreet van 26 juni 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord "oktober" wordt vervangen door het woord "september";

2° de zin "Tijdens het schooljaar 2020-2021 kan deze aanstelling al ten vroegste aanvangen op 1 september." wordt opgeheven.

Art. 55. In artikel 153viciesbis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018, worden de woorden "wordt het op basis van zijn bekwaamheidsbewijs ingezet in zinvolle pedagogische taken" vervangen door de woorden "vervult het taken voor het wegwerken van de leerachterstand of doet het een niet-reguliere vervanging".

Art. 56. In artikel 153viciester van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het getal "85" wordt vervangen door het getal "80";

2° de woorden "positieve of" worden telkens opgeheven;

3° de zin "Indien het bereikte inzetbaarheidspercentage hoger lag dan het vooropgestelde inzetbaarheidspercentage, wordt het aantal lestijden vermeerderd met het aantal lestijden dat overeenkomt met het aantal dat nodig was om het vooropgestelde inzetbaarheidspercentage te bereiken." wordt opgeheven.

Art. 57. In hoofdstuk IX, afdeling 3quater, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018 en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019 en 26 juni 2020, wordt het opschrift van onderafdeling 6 vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling 6. Inwerkingtreding".

Art. 58. Artikel 153viciesquater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018 en gewijzigd bij het decreet van 5 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 153viciesquater. Het lerarenplatform wordt geëvalueerd tijdens het schooljaar 2022-2023 met het oog op eventuele bijsturingen.".

Art. 59. In artikel 153viciesquinquies, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2018 en gewijzigd bij het decreet van 26 juni 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zinsnede "1 oktober 2018" wordt vervangen door de zinsnede "1 september 2021";

2° de zinsnede "2020-2021" wordt vervangen door de zinsnede "2023-2024".

Afdeling 11. Huursubsidies AGION voor tijdelijke modulaire units

Art. 60. §1. AGION wordt ertoe gemachtigd verbintenissen aan te gaan voor een totaal van maximaal 750.000 euro subsidie per jaar in het kader van een uiterst dringende capaciteitsproblematiek om een tijdelijke subsidie te geven aan de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs voor de huur en plaatsing van tijdelijke modulaire units.

Dit bedrag wordt gekoppeld aan de consumptieprijsindex van december 2020, basis 2013, en wordt jaarlijks op 1 januari berekend.

§2. De maximumtermijn van de subsidie bedraagt 3 jaar vanaf de aanvang van de huurovereenkomst. Op grond van de beoordeling van de gemotiveerde vraag van de inrichtende macht voorafgaand aan het verstrijken van de 3 jaar, kan AGION een eenmalige verlenging toestaan voor een termijn van nog eens maximaal 3 jaar.

§3. De huursubsidie kan alleen worden toegekend voor projecten die beantwoorden aan de fysische normen, vermeld in artikel 7 tot en met 30 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007 houdende vaststelling van de regels die de behoefte aan nieuwbouw of uitbreiding bepalen en van de fysische en financiële normen voor de schoolgebouwen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding.

§4. Voor de huursubsidie geldt een maximale aanvangshuur volgens de bepalingen van artikel 2, §2 en §3, van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2016 houdende de regeling voor huursubsidies voor schoolinfrastructuur.

§5. De huursubsidie wordt jaarlijks geïndexeerd. De jaarlijkse indexatie mag er echter niet toe leiden dat de huursubsidie in een bepaald jaar meer bedraagt dan als de initiële huursubsidie jaarlijks geïndexeerd zou worden aan de consumptieprijsindex.

§6. De huursubsidie kan alleen betrekking hebben op de vergoeding van de huur. De huursubsidie kan niet van toepassing zijn op projecten die geselecteerd zijn in het kader van de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur, vermeld in het decreet van 7 juli 2006 betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur, of die geselecteerd zijn in het kader van het decreet van 25 november 2016 betref-

fende de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur via projectspecifieke DBFM-overeenkomsten.

§7. Voor de huursubsidie geldt hetzelfde subsidiepercentage als in de reguliere subsidiëring, vermeld in artikel 17, §1, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving.

Art. 61. De inrichtende macht dient een gemotiveerd aanvraagdossier in bij AGION waaruit de uiterst dringende capaciteitsproblematiek objectief blijkt.

De inrichtende macht voegt bij de aanvraag een ontwerp van huurovereenkomst die minstens het moment vermeldt waarop en de duur van de periode waarin de tijdelijke modulaire units ter beschikking worden gesteld aan de inrichtende macht.

De inrichtende macht bezorgt ook een verklaring aan AGION waarin ze zich ertoe verbindt om:
1° de huursubsidie alleen te gebruiken voor het project en de onderwijsbestemming waarvoor ze is bedoeld;
2° elke wijziging, schorsing of beëindiging van de huurovereenkomst of van de voorwaarden voor de toegekende huursubsidie aan AGION te melden;
3° bij het ophouden van de onderwijsbestemming dat onmiddellijk aan AGION te melden, zodat AGION de huursubsidie onmiddellijk kan beëindigen.

Art. 62. AGION beoordeelt de uiterst dringende capaciteitsproblematiek van het aanvraagdossier op grond van de dwingende nood en de extra plaatsen die gecreëerd worden.

AGION kan aanvullende informatie of verduidelijkingen vragen. Als die aanvullende informatie of verduidelijking niet tijdig wordt verschaft, kan de aanvraag worden verworpen.

Art. 63. De huursubsidie, vermeld in artikel 60, kan met betrekking tot de betrokken modulaire units niet gecumuleerd worden met subsidies inzake schoolinfrastructuur voor of tijdens de periode van het huren.

Art. 64. Wijzigingen met betrekking tot de huurovereenkomst worden onmiddellijk voorgelegd aan AGION en kunnen leiden tot wijzigingen van de beslissing van AGION met betrekking tot de huursubsidie.

Art. 65. AGION kan alle initiatieven nemen die het nodig acht om toe te zien of de voorwaarden voor de huursubsidie vervuld zijn of blijven en of de huursubsidie niet ten onrechte wordt uitbetaald.

AGION kan onder meer bijkomende documenten en gegevens opvragen, de inrichtende macht horen en een bezoek ter plaatse brengen.

Art. 66. Indien geen gevolg gegeven wordt aan de initiatieven van AGION zoals bepaald in artikel 65, kan de betaling van de huursubsidie opgeschort worden.

Art. 67. §1. Indien de onderwijsbestemming van de modulaire units niet langer verzekerd is of in geval van oneigenlijk gebruik, stopt AGION met de betaling van de huursubsidie.

§2. Het behoort tot de appreciatie van AGION om te bepalen of de onderwijsbestemming niet langer verzekerd is of dat er sprake is van oneigenlijk gebruik, gebaseerd op alle feitelijke en juridische elementen die bekend zijn.

Art. 68. §1. De ten onrechte uitbetaalde huursubsidies worden verrekend met de nog verschuldigde huursubsidies.

§2. Bij gebrek aan verschuldigde huursubsidies vordert AGION de ten onrechte uitgekeerde huursubsidies terug.

Art. 69. Nadat de inrichtende macht op de hoogte is gebracht van het akkoord met de aanvraag van de huursubsidie, bezorgt de inrichtende macht een kopie van de definitieve huurovereenkomst, het rekeningnummer en de identiteit van de rekeninghouder aan AGION. De huursubsidie wordt uitbetaald per afgelopen kwartaal van het kalenderjaar.

Hoofdstuk 9. Inwerkingtreding

Art. 70. Dit decreet treedt in werking 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van:

1° artikel 8, 9, 10, 11 en 23 die in werking treden een dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad;

2° artikel 27, 28, 33 en 34 tot en met 59 die in werking treden op 1 september 2021.

Artikel 12 heeft uitwerking vanaf 1 juli 2021.

Artikel 21 en 22 hebben uitwerking vanaf 1 mei 2021.

Artikel 7, 25 en 26 hebben uitwerking vanaf 1 januari 2020.

Artikel 29, 30 en 31 hebben uitwerking vanaf 1 januari 2021.

BIJLAGE 1

VISIENOTA EDUSPRONG. VAN ACHTERSTAND NAAR VOORSPRONG,
VERMELD IN ARTIKEL 34

Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota
”Digisprong”
Van Achterstand naar Voorsprong
ICT-plan voor een kwalitatief digitaal onderwijs in uitvoering van het relanceplan “Vlaamse veerkracht”

Inleiding

Vlaanderen grijpt de coronacrisis aan om in het kader van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' een historisch bedrag van 375 miljoen euro te investeren in een grote digisprong voor álle scholen, leerlingen en leerkrachten. Vlaanderen is in toenemende mate een kenniseconomie en investeringen hierin zijn dan ook **bijzonder kritisch voor onze toekomst**[1]. Naar aanleiding van de COVID-19 crisis heeft de Vlaamse Regering al 60 miljoen euro aan digitale oplossingen uitgewerkt zoals onder meer de eerste hulp bij afstandsonderwijs, het laptopproject "Digital for Youth", multimediale Zomerscholen Vlaanderen, digitale hulpmiddelen in het hoger onderwijs en recent de subsidiëring van de aankoop van 15.000 nieuwe laptops voor kwetsbare kinderen van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Maar nu is het tijd om in hoogste versnelling te schakelen via een ongeziene historische investering in digitaal onderwijs, om zo vorm te geven aan meer onderwijskwaliteit in het digitale tijdperk.

Diverse onderzoeken en internationale vergelijkingen tonen aan dat het Vlaams onderwijs achterop loopt op vlak van digitalisering ten opzichte van andere landen. Volgens de resultaten van PIAAC hebben 19% van de volwassenen een (te) laag probleemoplossend vermogen in een technologierijke omgeving. Uit de ICT-monitor MICTIVO (2018) blijkt dat een groot deel van de ICT-infrastructuur in scholen verouderd is en dat het effectieve gebruik van technologie en digitale leermiddelen eerder laag is. In het gewoon lager onderwijs is 57% van de desktops en laptops ouder dan 4 jaar en 33% tussen de 1 en 4 jaar oud. De situatie is beter in het secundair onderwijs maar ook hier zijn 33,3% van de laptops en desktops ouder dan vier jaar. 39,5% is tussen 1 en 4 jaar oud en 15,8% is nieuw. Maar 65% van de directies zegt dat de school beschikt over een ICT-beleidsplan. Leerkrachten lager onderwijs gebruiken gemiddeld "meerdere keren per maand" tot "wekelijks" ICT om lessen voor te bereiden en tijdens de les. Leerkrachten uit het secundair onderwijs gebruiken ICT vooral om lessen voor te bereiden. Het ICT-gebruik tijdens de les ligt lager en beperkt zich gemiddeld eerder tot één tot meerdere keren per maand of slechts een paar keer per jaar. Vlaanderen scoort evenmin goed wat betreft de ICT-vaardigheden van leraren. Uit het PISA-onderzoek van 2018 blijkt dat we onder het OESO-gemiddelde scoren wat betreft de vaardigheden van leerkrachten om digitale middelen te integreren in hun lessen met een 63ste plaats op 78 landen. Nauwelijks 55% van de leerkrachten (in het lager secundair onderwijs) zijn hier volgens de directies klaar voor. TALIS 2018 toont dat het gebruik van ICT slechts beperkt aan bod komt in de Vlaamse lerarenopleidingen.

De coronacrisis heeft niet alleen deze achterstand in het Vlaamse onderwijs duidelijker gemaakt maar eveneens de verschillen tussen de scholen onderling. Digitale middelen waren de eerste hulplijn om afstandsonderwijs mogelijk te maken. Scholen die al ver stonden op vlak van ICT-integratie hadden bij de start van de coronacrisis een groot voordeel. Zij waren in staat om snel over te schakelen op afstandsonderwijs. Hun leerlingen beschikten over infrastructuur en de leraren hadden een voorsprong met betrekking tot de didactische vaardigheden om de infrastructuur educatief verantwoord in te zetten. Bovendien hadden deze scholen ook al meer ervaring met en een groter aanbod aan digitale leermiddelen. Heel wat (andere) scholen en leraren hebben naar aanleiding van de coronacrisis grote stappen gezet bij het inzetten en gebruiken van onderwijstechnologie.

[1] Rapport Economisch Relancecomité 14 juli 2020.

"*Ieder nadeel heb zijn voordeel*" zei ooit een sportieve wijsgeer. **We grijpen de Corona-crisis aan om de toekomst te veranderen. En dus om van (ICT-)achterstand naar voorsprong te wippen. Een eerste voorwaarde daartoe betreft de ICT-uitrusting van scholen en leerlingen. Het vijfde leerjaar wordt voortaan een mijlpaal in het leven van elk kind. Het wordt het leerjaar waarin elk kind in Vlaanderen een eigen ICT-toestel krijgt. We verschaffen alle scholen meteen ook de middelen om de huidige leerlingengeneraties gefaseerd toegang te geven tot een eigen toestel. Ook voor de leerkrachten doen we een extra inspanning door te voorzien in een specifieke impuls voor ICT-materiaal en aangepaste ICT-opleidingen.**

Een en ander vergt vanzelfsprekend een gigantische budgettaire inspanning. In 2019 bedroeg de jaarlijkse totale ICT-steun voor de scholen vanuit de Vlaamse overheid 32 miljoen euro. Nu maken we 375 miljoen euro vrij. Om van achterstand naar voorsprong te gaan.

Digitalisering blijft wel een middel en is geen doel op zich. De belangrijkste reden is het onderwijs effectiever maken, de leerprocessen te versterken en ervoor te zorgen dat er meer en diepgaander geleerd kan worden. Het is een middel om noodzakelijke ICT-competenties bij de leerlingen te bereiken én om het onderwijsproces ten volle te ondersteunen. Digitale middelen bieden extra kansen voor differentiatie om sterkere leerlingen verder uit te dagen en kwetsbare leerlingen gerichter te ondersteunen (gepersonaliseerd leren), om afstandsonderwijs te voorzien in bepaalde situaties (ziekte, afwezigheid, besmettingen…), om inzicht in studievoortgang bij leerlingen via learning analytics te verwerven, om administratieve processen te vereenvoudigen, om communicatie met leerlingen, cursisten en ouders… te optimaliseren. Maar evenzeer is digitalisering nodig om de attractiviteit van ons Vlaams onderwijs te versterken door gebruik te maken van nieuwe technologieën[2].

Met deze digisprong willen we dus een kwaliteitsvolle digitalisering in het onderwijs realiseren om de volwassenen van morgen voor te bereiden op het functioneren in een technologische maatschappij.

We concentreren ons op **vier cruciale en samenhangende speerpunten:** (1) een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur voor alle scholen van het leerplichtonderwijs, (2) een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, (3) ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen, (4) een kennis- en adviescentrum 'Digisprong' ten dienste van het onderwijsveld.

Per speerpunt formuleren we een of meer strategische doelstellingen en geven we aan welke concrete acties we nemen om de digitalisering in het onderwijs door te voeren.

We streven hierbij steeds naar een efficiënte besteding van de overheidsmiddelen en voorzien in een gerichte opvolging van dit digitaliseringsplan.

[2] Advies van het STEM-platform over "Levenslang leren en digitalisering".

Speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur

Een cruciale randvoorwaarde voor de digitalisering van het onderwijs is de beschikbaarheid van ICT-infrastructuur[3]. Concreet gaat het om de beschikbaarheid van kwalitatieve hardware, netwerk- en serverinfrastructuur, internet en connectiviteit in de school maar ook om beveiligingssoftware en randapparatuur zoals routers, beamers en digitale borden. Naast de aanwezigheid van deze infrastructuur, is ook het beheer en het onderhoud een belangrijk deel van deze randvoorwaarde. Extra aandacht moet hierbij gaan naar het veilig houden van het ICT-park en het omgaan met privacy-aanvallen zoals hacking, phishing,…

We werken aan volgende knelpunten:

- onvoldoende beschikbaarheid van ICT-materiaal voor leerlingen en klassen als basisvoorwaarde voor een volledige digitale inclusie;
- ontoereikende ondersteuning van de leerkrachten inzake ICT-materiaal;
- ontoereikende middelen voor een up-to-date computerpark en ICT-ondersteunde infrastructuur zoals internet/wifi/netwerk servers, stopcontacten, laadpunten, software ter ondersteuning….;
- onvoldoende connectiviteit, snelheid en beveiliging;
- onvoldoende kennis en expertise inzake cybersecurity.

We hebben de ambitie om alle scholieren van het vijfde en zesde jaar basisonderwijs en het volledige secundair onderwijs gefaseerd (over de schooljaren 21-22 en 22-23) een individueel toestel ter beschikking te stellen. Daarnaast voorzien we in enkele toestellen voor gedeeld gebruik in elke kleuterklas en klas van het eerste tot en met vierde leerjaar in het basisonderwijs**.**

We ondersteunen scholen om hun leerkrachten te kunnen voorzien van ICT-materiaal en hun infrastructuur aan te passen in functie van deze doorgedreven digitalisering. We verschaffen daartoe de scholen de nodige middelen. De aankopen van de zowel de toestellen voor de leerlingen als het ICT-materiaal voor de leerkrachten dienen door de betrokken scholen en of scholengroepen met toepassing van de wet op overheidsopdrachten te gebeuren. Het staat de scholen en of scholengroepen vrij binnen het wettelijk kader zelf een plaatsingsprocedure te kiezen of beroep te doen op bestaande raamovereenkomsten.

Naast de middelen voor ICT-infrastructuur, faciliteert de overheid ook door middel van raamovereenkomsten in het kader van telecom en internetverbindingen. Een performante internetverbinding is immers de brandstof waarmee het ICT-gebruik zich moet voeden.

We besteden aandacht aan ecologie en de ethische aspecten van ICT-gebruik. De aangeschafte toestellen moeten aantoonbaar gefabriceerd worden in omstandigheden die voldoen aan principes van het milieu-, sociaal- en arbeidsrecht en de anti-discriminatiewetgeving. Er wordt ook maximaal ingezet op duurzaamheid en circulariteit door afgeschreven hardware te refurbishen en te hergebruiken.

[3] Aanbevelingen Maatschappelijk Relancecomité 13 juli 2020.

Doelstelling	
Elke school beschikt over een kwaliteitsvolle digitale infrastructuur die digitale didactiek en veilig ICT-gebruik mogelijk maakt.	
Acties	
Actie 1.1.	Actie 1.1.1: **elke leerling** van het vijfde en zesde leerjaar in het basisonderwijs voorzien van een toestel via de scholen; Actie 1.1.2: **elke leerling** in het secundair onderwijs voorzien van een toestel via de scholen; Actie 1.2.3: enkele toestellen voor gedeeld gebruik te voorzien **in elke klas** van het kleuteronderwijs en van het eerste tot en met het vierde leerjaar in het basisonderwijs via de scholen.
Actie 1.2.	Actie 1.2.1: ICT-materiaal voor **leerkrachten** voorzien via de school; Actie 1.2.2: de versterking van de **ICT-infrastructuur** binnen de schoolmuren via de scholen.
Actie 1.3.	Het faciliteren van **connectiviteit en telecomdiensten** voor scholen en onderwijsinstellingen met bijzondere aandacht voor **beveiligingsopties** en snelheid via een nieuwe raamovereenkomst.
Actie 1.4.	Het faciliteren van het refurbishen en het **hergebruik van toestellen** via een raamovereenkomst.

Speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid

Een kwaliteitsvolle digitalisering gebeurt doelgericht en onderbouwd. Het volstaat vanzelfsprekend niet om enkel een substantiële hoeveelheid toestellen te voorzien. Een kwaliteitsvolle digitalisering is ingebed in een duidelijke schoolvisie: wat willen met en voor leerlingen bereiken en hoe kan technologie daartoe bijdragen. De aandacht voor de problematiek van cyberpesten vraagt eveneens gerichte aandacht.

Scholen hebben nood aan doeltreffende ondersteuning om deze uitdaging waar te maken op maat van hun eigen pedagogisch project en hun autonomie. De ICT-coördinator en/of een ICT-team spelen een sleutelrol bij de totstandkoming en implementatie van deze schooleigen ICT-visie. ICT-coördinatoren staan in voor zowel de technische als de pedagogische ICT ondersteuning. Deze pedagogische rol is belangrijk om optimaal gebruik van ICT te garanderen in de klas. In Vlaanderen kennen we sinds 2003 een systeem van ICT-coördinatie waarbij de overheid een puntenenveloppe toekent op basis van het aantal leerlingen. Het systeem geldt voor scholen in het leerplichtonderwijs, de CVO's en het DKO, maar niet voor de basiseducatie, een inconsistentie die best wordt weggewerkt.

De coronacrisis toonde aan dat de huidige ICT-omkadering niet voldoet om de huidige uitdagingen aan te gaan. Het onderwijsveld is vragende partij om de taakomschrijving van de ICT-coördinatoren te stroomlijnen en het statuut van de ICT-coördinator te versterken. De roep van het werkveld[4] wordt ondersteund door de Europese publicatie over digitaal onderwijs (European

[4] Open brief van de Vlaamse ICT-coördinatoren liga.

commission/EACEA/Eurodice, 2019) die laat zien dat Vlaanderen op dit vlak aan een inhaalbeweging toe is.

We werken aan volgende knelpunten:

- de alsmaar toenemende bevraging van de ICT-coördinatoren is moeilijk op te vangen met de huidige omkadering;
- de onduidelijkheden over het takenprofiel en statuut van de ICT-coördinator;
- de discrepantie tussen de verschillende onderwijsniveaus op het vlak van ICT-coördinatie;
- het gebrek aan een schooleigen ICT-visie;
- de drempels inzake e-inclusie identificeren met aandacht voor ouders met een lage digitale geletterdheid[5];
- het cyberpesten bestrijden.

Doelstellingen
• **We voorzien voldoende ICT-coördinatie en versterken het ambt van ICT-coördinator zowel inhoudelijk als statutair.** • **Alle scholen voeren een doeltreffend ICT-beleid gestoeld op een schooleigen visie.**

Acties	
Actie 2.1.	Het **uitbreiden van de ICT-coördinatie** voor het basisonderwijs, secundair onderwijs, DKO , CVO en CBE.
Actie 2.2.	Samen met het werkveld **de kernopdracht/functieomschrijving** van de ICT-coördinator verduidelijken en hun **statuut** versterken.
Actie 2.3.	Stimuleren en ondersteunen van scholen tot de uitbouw van een **doeltreffend ICT-beleid** met inbegrip van een doeltreffende aanpak van **cyberpesten en e-inclusie**.

Speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen

We willen leerkrachten en scholen ondersteunen bij deze grote digisprong. ICT-competenties van lerenden kunnen alleen maar groeien onder begeleiding van een deskundig schoolteam met de juiste ICT-competenties. Kennis, competenties en attitudes ten opzichte van ICT in het pedagogisch didactisch handelen, het werken in de schoolcontext en de eigen professionele ontwikkeling zijn cruciaal om deze grootschalige operatie te doen slagen. Het Europese referentiekader DigCompEdu is hiervoor de leidraad.

Om de ICT-competenties bij leraren te verhogen zijn er reeds verschillende professionaliseringsmogelijkheden. De Vlaamse overheid ondersteunt momenteel diverse professionaliseringtrajecten (Toll-net, KlasCement, Future Classroom Lab-opleidingen, i-learn …). Toch blijkt uit het IDEA-onderzoek dat het professionaliseringsveld versnipperd en ontoereikend is en geen afdoende antwoord biedt op de nood van het werkwerkveld. De vraag naar een professionalisering op maat van alle leraren wordt onvoldoende ingelost. Een gerichte en dringende impuls via laagdrempelige professionaliseringsmogelijkheden voor alle leerkrachten en het voorzien van intensieve ICT-bootcamps is cruciaal om de noodzakelijke sterke inhaalbeweging te realiseren.

[5] Advies VLOR “Voluit voor weerbaar onderwijs”.

Lerarenopleiders missen de juiste ICT-competenties en vullen hun rolmodel op dit vlak nog onvoldoende in. Beginnende onderwijsprofessionals zijn niet gewapend tegen de praktijkshock en de digitale uitdagingen op het onderwijsveld. Een gerichte impuls is hier eveneens broodnodig.

Naast infrastructuur is software belangrijk om de digitalisering van het onderwijs kwaliteitsvol waar te maken. Hiermee wordt gedoeld op alle digitale content: digitale oefeningen, digitale cursussen, online content… De beschikbaarheid van meer en betere digitale leermiddelen en leeromgevingen, is een sterke katalysator voor de toenemende digitalisering van scholen in Vlaanderen. Daarom zetten we in op een "single sign on-infrastructuur", het verder uitbouwen van de educatieve portaalsite KlasCement, de doorontwikkeling van het Archief voor Onderwijs, de ontwikkeling van digitale leermiddelen voor praktijkvakken en in het kader van het stimuleren van gepersonaliseerd leren de evaluatie van i-learn.

Daarnaast ontwikkelen we een kwaliteitskader 'digitaal onderwijs' conform het algemene referentiekader onderwijskwaliteit, het OK, dat het onderwijsveld een richtsnoer biedt en waarop het kwaliteitstoezicht gestoeld wordt.

De weg te werken knelpunten zijn:

- de nood aan ICT-competentieverhoging voor alle leerkrachten;
- het gebrek aan mogelijkheid om leerkrachten te specialiseren in ICT;
- het rolmodel die lerarenopleiders opnemen inzake digitaal onderwijs en gewapende beginnende onderwijsprofessionals afleveren;
- de eindgebruikers in staat stellen om snel, eenvoudig en veilig éénmalig in te loggen waarna automatisch toegang wordt verschaft tot meerdere applicaties en zo ook de planlast vermindert;
- het ontbreken van een richtsnoer omtrent kwaliteitsvol digitaal onderwijs;
- het beschikbaar en bruikbaar maken van open lesmateriaal, leermiddelen en Nederlandstalig audiovisueel materiaal;
- de toegang tot betaalbare software;
- de nood aan digitale leermiddelen voor praktijkvakken;
- de nood aan afspraken over de ontwikkeling, de aankoop en het gebruik van onderwijssoftware.

Doelstellingen	
• **Alle leerkrachten en lerarenopleiders beschikken over de nodige digitale competenties en kunnen zich specialiseren.** • **Vlaamse onderwijsinstellingen hebben toegang tot kwaliteitsvolle en innovatieve leermiddelen, leerplatformen en digitale evaluatievormen o.a. via een single sign on-principe.**	
Acties	
Actie 3.1.	**Digitale competentiebevordering van leerkrachten en ICT-coördinatoren** via maatgerichte ICT-opleidingen en ICT-bootcamps met het oog op het verbeteren van digitaal didactische vaardigheden en het gebruik van ICT in het onderwijsproces (m.i.v. digitale leeromgevingen die inzetten op nieuwe technologieën zoals AI of learning analytics).

Actie 3.2.	Gerichte ondersteuning van de **lerarenopleiders** op het vlak van digitale competenties met het oog op het digitaal competente beginnende onderwijsprofessionals.
Actie 3.3.	De toegang tot digitale leermiddelen vergemakkelijken via de creatie van een "**Single Sign On**" infrastructuur.
Actie 3.4.	De ontwikkeling van een **kwaliteitskader digitaal onderwijs** al dan niet geïntegreerd in de bestaande kaders als richtsnoer voor het onderwijsveld met het oog op gericht kwaliteitstoezicht.
Actie 3.5.	De **uitbouw van** KlasCement als "uniek platform" voor educatief **open lesmateriaal met aandacht voor innovatie.**
Actie 3.6.	De doorontwikkeling van het **Archief voor Onderwijs** met uitgebreide leerlingentoegang en extra functies voor leraren.
Actie 3.7.	Het versterken van initiatieven die **digitale leermiddelen voor praktijkvakken en arbeidsmarktgerichte opleidingen** ontwikkelen, o.a. via InnoVET.
Actie 3.8.	We evalueren **i-learn** en onderzoeken hoe we het concept gepersonaliseerd leren kunnen vorm geven.
Actie 3.9.	Het afsluiten van **raamovereenkomsten voor software** voor scholen en onderwijsinstellingen.
Actie 3.10.	Met uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers stellen we **een ethische code** op om onder meer afspraken te maken over de ontwikkeling en het gebruik van **onderwijssoftware.**

Speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum 'Digisprong' ten dienste van het onderwijsveld

KlasCement, de educatieve portaalsite van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming zet leerkrachten aan om lesmateriaal en leermiddelen te delen. Naar aanleiding van de coronacrisis steeg het aantal nieuwe leden op nog geen maand tijd met ongeveer 10.000. In maart steeg het aantal unieke dagelijkse aanmeldingen met 15%. Het aantal toegevoegde leermiddelen in maart bedroeg 70% meer dan een gemiddelde maand (cijfers 9 april 2020). Deze cijfers tonen de hoge nood voor ondersteuning op het werkveld. Daarom bedden we KlasCement in een advies- en kenniscentrum Digisprong, die de expertise op het onderwijsveld bundelt, ondersteunt en samenwerking tussen de onderwijsinstellingen en externe actoren faciliteert (bijv. het Vlaams Kenniscentrum Mediawijs,...). We richten deze expertisecel in op overheidsniveau [6] naar analogie van kennis- en adviescentra rond digitalisering van het onderwijs in het buitenland. Voor een kennisregio als Vlaanderen met de ambitie om tot de Europese top te behoren, is zo'n kenniscentrum een must.

Data en Artificiële Intelligentie zijn tevens een noodzaak voor onderbouwde beleidsvoering en visievorming zowel binnen de overheid als op schoolniveau. Vlaams wetenschappelijk onderzoek leert dat scholen op dit vlak sterk verschillen. Nochtans wijzen wetenschappers op substantiële effecten op leerlingenniveau bij een gericht datagebruik op schoolniveau. Daarom willen we de dienstverlening vanuit de Vlaamse onderwijsadministratie aan de scholen versterken en digitaliseren en waar mogelijk

[6] Ballyn, D. (e.a.) (2020) Leerkr@cht.net Actieprogramma voor professionalisering van leraren voor de digitale school. Studie in opdracht van VLAIO. Brussel: IDEA Consult

data ter beschikking te stellen met het oog op het voeren van een informatie- en data-onderbouwd beleid.
De Vlaamse overheid kiest resoluut voor een wetenschappelijk onderbouwde beleidsvoering en visieontwikkeling. Daarom versterken we een data-onderbouwde beleidsvoering op Vlaams niveau in samenwerking met het Agentschap Informatie Vlaanderen. Beschikbare informatie uit lopend onderzoek en data-analyse van relevante data over het onderwijs worden doelgericht gebruikt. Specifiek voor ICT beschikt de onderwijsadministratie over een onmiddellijk inzetbaar en gevalideerd instrument, de ICT-monitor MICTIVO.

Verder zetten we in op een digi-check van alle onderwijsregelgeving.
De knelpunten die we wegwerken, zijn:

- de nood aan ondersteuning en begeleiding op digitaal vlak van scholen;
- het tekort aan datagebruik voor het uitbouw van een schoolbeleid;
- de nood aan een sterk dataonderbouwd onderwijsbeleid;
- de bestaande onderwijsregelgeving digitaal vriendelijk maken.

Doelstelling
Via een centraal kennis- en advies-"Digisprong" ondersteunen we scholen bij de digitalisering van hun onderwijs.

Acties	
Actie 4.1.	Het oprichten van een centrale ondersteuningsstructuur in de vorm van **een kennis-en adviescentrum "Digisprong"** ten dienste van het ruimere werkveld met inbegrip van de pedagogische begeleidingsdiensten.
Actie 4.2.	Een datagedreven, kwaliteitsvolle en vereenvoudigde **digitale dienstverlening** aan de scholen.
Actie 4.3.	**Een inspiratiegids** ontwikkelen met goede praktijken en tips **om scholen te begeleiden** in de digitale transformatie.
Actie 4.4.	Het versterken van een **data-onderbouwd onderwijsbeleid**.
Actie 4.5.	Een **digi-check** van de onderwijsregelgeving.

Monitoring

Tot slot voorzien we in een accurate monitoring van dit digitaliseringsplan zowel procesmatig als kwalitatief en op alle echelons.

De onderwijsvernieuwingen op het werkveld zullen nauw opgevolgd worden door de ICT-monitor MICTIVO. De ICT-monitor of MICTIVO verschaft beleidsinformatie omtrent infrastructuur, aard en frequentie van gebruik, computervaardigheden en percepties via meer dan 20 indicatoren. Omwille van de coronacrisis wordt het eens zo belangrijk om de evoluties ten opzichte van vorige afnames te meten, en vorderingen van acties genomen op algemeen en schoolbeleid te monitoren. Door een nieuwe afname kan de impact van alle genomen maatregelen m.b.t. digitalisering in het onderwijs beter worden vastgesteld. Een nieuwe afname zal ook een kwalitatief luik bevatten en nagaan alle behoeften afdekt zijn. Door te werken met dit gevalideerd instrument krijgen we ook zicht op de longitudinale evoluties.

Verder zetten we de onderwijsinspectie in. Tijdens de schooldoorlichtingen nemen zij de ICT-component (infrastructuur, schoolbeleid, ICT-gebruik, enz.) op in het toezichtskader. Ze baseren zich daartoe op het referentiekader onderwijskwaliteit (het OK) en het nog te ontwikkelen referentiekader 'digitaal onderwijs' al dan niet geïntegreerd in de bestaande kaders. Over de digitale vooruitgang van de scholen wordt jaarlijks gerapporteerd.

Over de resultaten van het advies- en kenniscentrum 'Digisprong', de digi-check van de onderwijsreglementering en de ondersteuning van scholen op het vlak van datagedreven beleid zal gerapporteerd via de geijkte kanalen. De scholen zullen geregeld op hun tevredenheid worden bevraagd.

BIJLAGE 2

VISIENOTA VAN KWETSBAAR NAAR WEERBAAR,
VERMELD IN ARTIKEL 34

Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota
”van kwetsbaar naar weerbaar” – deel 1
‘beter leren, beter voelen’

Plan voor een kwalitatief versterkt onderwijs in uitvoering van het relanceplan “Vlaamse veerkracht” (VV17)

Inleiding

Het relanceplan 'van kwetsbaar naar weerbaar' vormt het sluitstuk van vier relanceplannen in uitvoering van het Vlaanderenbrede relanceplan "Vlaamse Veerkracht". Ik geloof er sterk in dat deze crisis een kans biedt op een sprong voorwaarts. Samen met de acties in de Digisprong, de Edusprong én het Voorsprongfonds zorg ik ervoor dat de kwetsbare leerlingen mee deze sprong voorwaarts maken.

Ik liet me bij dit plan inspireren door vier basisdocumenten om gefundeerde en kwaliteitsvolle acties uit te rollen:

1. De aanbevelingen van het maatschappelijk relancecomité. [1]
2. Het VLOR-advies *Voluit voor weerbaar onderwijs – Wat leren we uit de coronacrisis voor onderwijsbeleid?*[2]
3. De resolutie van de commissie ad hoc Corona van het Vlaams parlement.[3]
4. Het advies van de pedagogische taskforce over leervertraging en welbevinden. [4]

Op basis van deze insteken werk ik een ambitieus plan uit waarbij we het volledige Vlaamse onderwijs in twee schooljaren (2021-2022 en 2022-2023) toekomstbestendig maken voor alle leerlingen, met specifieke aandacht voor de meest kwetsbaren.

Om dit te realiseren zet ik in op het terugdringen van de leerachterstand die ten gevolge van de crisis bij de meest kwetsbare leerlingen nog opgelopen is. Daarnaast zet ik in op de mentale gezondheid en het welbevinden van alle lerenden, want de voorbije periode bracht de nodige angst en onzekerheid met zich mee omdat voor velen hun veilige haven wegviel. Deze sprong voorwaarts is enkel mogelijk als we de leraren, lerarenopleiders en schoolleiders ook ondersteunen en versterken. Zonder hen is dit onmogelijk. We weten immers dat sterke leraren en schoolleiders het verschil maken voor weerbare leerlingen.

Concreet vertalen we dit naar drie speerpunten:

1. Van achterstand naar voorsprong: aanpakken leerachterstand (deel 1).
2. Bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten (deel 1).
3. Versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders (deel 2).

Voorliggende visienota focust op de eerste twee speerpunten. De prioriteit ligt op het wegwerken van de leerachterstand en het aanpakken van het verminderd welbevinden bij alle Vlaamse leerlingen. Ik ben er namelijk van overtuigd dat we moeten inzetten op 'beter leren, beter voelen'.

Budgettair gaat het om een enorme, eenmalige injectie om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de coronacrisis in het onderwijs. We opteren ervoor om de zwaarte van de uitrol te leggen in het

[1] Aanbevelingen voor maatschappelijk relance naar aanleiding van COVID19: https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/37581

[2] Advies op eigen initiatief van de Vlaamse Onderwijsraad – *voluit voor weerbaar onderwijs*: https://www.vlor.be/adviezen/voluit-voor-weerbaar-onderwijs

[3] Resolutie over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid: https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1456340

[4] Advies pedagogische taskforce over leervertraging en welbevinden: https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/advies-pedagogische-taskforce-over-leervertraging-en-welbevinden

schooljaar 2021-2022 om de nefaste gevolgen van de coronacrisis zo snel mogelijk aan te pakken. In het schooljaar 2022-2023 voorzien we nog een (beperkter) budget om de scholen, leerlingen, leraren, studenten en schoolleiders toekomstgericht te versterken. We gaan ervan uit dat na deze twee schooljaren de gevolgen van de coronacrisis weggewerkt zijn.

De evolutie van de acties wordt drie maal per jaar gemonitord via de periodieke rapportering van de Vlaamse Regering.

Speerpunt 1: Van achterstand naar voorsprong

Zoals hierboven aangehaald is het wegwerken van achterstand en creëren van voorsprong een belangrijk doel. We hebben echter op Vlaams niveau momenteel geen objectief en geverifieerd zicht op de leerachterstand bij de Vlaamse leerlingen. Daarom beroepen we ons momenteel nog op andere toetsen, zoals de peilingsproeven, de OVSG-toetsen en de interdiocesane proeven. In de toekomst zullen we werken met de gestandaardiseerde, gevalideerde en genormeerde net- en koepeloverstijgende proeven zodat we een duidelijker Vlaanderenbeeld beeld krijgen van de onderwijskwaliteit en zo de vinger aan de pols kunnen houden.

Dat het sluiten van de scholen leerverlies teweeg bracht bij kinderen en jongeren bleek wel uit het onderzoek van de Katholieke Universiteit Leuven[5]. Het onderzoek toont aan dat het Nederlands van leerlingen in het basisonderwijs er met elke sluitingsdag op achteruit ging. Bovendien stelt de studie vast dat de impact van sluitingsdagen groter is in scholen met veel kwetsbare leerlingen. De geanalyseerde groep van leerlingen zou in 2020 significante leerverliezen laten optekenen, die zelfs overeenkomen met een half jaar scholing.

Om de ambitie te realiseren de leerachterstand weg te werken én het momentum van deze crisis aan te grijpen om een voorsprong te creëren, gaan we als volgt te werk:

1.1. Structureel meer handen in de klas (loonmodel voorzien op begrotingsaanpassing 2021)

We voorzien structureel meer handen in de klas. Dit wordt mogelijk omwille van de automatische toekenning van de schooltoeslag die de omkadering in het basis- en secundair onderwijs verhoogt. De sociaal-economische status-indicator 'schooltoelage' zorgt ervoor dat net die scholen met meer kwetsbare leerlingen ook meer middelen genereren. Uit het onderzoek van de Katholieke Universiteit Leuven waar we hierboven naar verwezen blijkt dat leerlingen uit minder bevoorrechte socio-economische groepen grotere leerverliezen leden. De 540 voltijds bijkomende onderwijzende personeelsleden (27 miljoen euro op jaarbasis) kunnen ingezet worden voor die leerlingen én we willen hen in de toekomst een voorsprong geven.

1.2. Bijsprong: bijkomende omkadering in het leerplichtonderwijs (éénmalig 'versterking onderwijs')

Naast de structurele extra handen in de klas, zetten we het succesvolle initiatief van de 'Bijsprong' voor één schooljaar verder. Maar liefst 78% van de scholen (zowel voorrang als niet-voorrang scholen) hebben hierop ingetekend. Ook in de resolutie van de Commissie ad hoc Corona van het Vlaams parlementen in het advies van de pedagogische taskforce wordt erop gewezen dat we de

[5] De Witte, Kristof, and Maldonado, Joana. De Effecten Van De COVID-19 Crisis En Het Sluiten Van Scholen Op Leerlingprestaties En Onderwijsongelijkheid. Vol. 2020, KU Leuven. Faculteit Economie En Bedrijfswetenschappen. Departement Economie, 2020

leerachterstand prioritair tijdens de reguliere onderwijstijd moeten remediëren. Door in te zetten op meer handen in de klas krijgen we de beste garantie om alle kinderen te bereiken.

We voorzien hiervoor ongeveer 2.000 voltijds bijkomende onderwijzende personeelsleden voor het schooljaar 2021-2022. De aanvragende scholen in het kleuter- en leerplichtonderwijs krijgen hiervoor bijkomende omkadering om specifiek in te zetten op het wegwerken van leerachterstand. We gaan na of de aanvraagprocedure voldoende efficiënt is voor de scholen en sturen desgevallend beperkt bij. Met deze bijkomende impuls willen we scholen aanzetten om in een hoog tempo werk te maken van het wegwerken van de leerachterstanden bij die leerlingen die door de extra structurele middelen niet vervat zijn.

1.3. Versterken van de B-stroom, TSO, (D)BSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit), het Buitengewoon onderwijs (OV1 en OV2) en de Leertijd (relancemiddelen 'van kwetsbaar naar weerbaar')

Uit de onderwijsstatistieken[6] rond de leerlingenkenmerken blijkt dat het beroepssecundair onderwijs (arbeidsmarktgerichte finaliteit) meer aantikt voor indicatoren van kansarmoede. Omwille van de grotere groep kwetsbaren in deze onderwijsvorm, willen we naast de structurele handen in de klas én de éénmalige extra impuls van de bijsprong ook versterkt inzetten op de B-stroom en het beroepsgericht onderwijs (arbeidsmarktgerichte finaliteit).

1.3.1 Delen van goede praktijken

Vlaams peilingsonderzoek en internationaal vergelijkend onderzoek tonen een duidelijk meetbare achteruitgang in onderwijsprestaties van leerlingen uit de B-stroom en het BSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit), en dit voor verschillende vaardigheden en vakken. Toch bestaan er in verschillende scholen goede praktijken die de onderwijsprestaties kunnen verbeteren. Deze goede (innovatieve) praktijken willen we identificeren, evidence-based ondersteunen, opschalen en verspreiden ter versterking van de aangehaalde doelgroepen binnen het arbeidsmarktgericht onderwijs, en dit zowel wat betreft het schoolbeleid als de onderwijspraktijk. Op die manier zorgen we voor een extra versterking van het onderwijs voor deze doelgroep.

1.3.2 ICT-versterking in het buitengewoon onderwijs (OV1 en OV2), het DBSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit) en de Leertijd

Waar de bovenstaande actie zich nog breed richt op verschillende vaardigheden en vakken, willen we ook zorgen voor innovatief digitaal leermateriaal. Het is namelijk nu het momentum om deze digitale achterstand aan te grijpen en er digispong van te maken. De meeste acties hierrond zitten reeds vervat in de visienota 'Digisprong' (inclusief OV 3 en OV 4 in het buitengewoon onderwijs), maar we willen de kwetsbare leerlingen uit het buitengewoon onderwijs (OV1 en OV2), het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd ook voorzien van digitale infrastructurele omkadering (ICT-infrastructuur en toestellen). Dit gaat over ongeveer 18.000 leerlingen, waarvoor we €552 per leerling uittrekken.

[6] https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijsstatistieken

1.3.3 Virtual Reality in TSO (dubbele finaliteit) en BSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit)

Maar we gaan nog verder. We willen namelijk het arbeidsmarktgericht onderwijs in het technisch- en beroepssecundair onderwijs (arbeidsmarktgerichte en dubbele finaliteit) afstemmen op de digitale innovaties in de toekomst. We realiseren daarom een digitale innovatiegolf die vertrekt vanuit de brede waaier van het potentieel van XR – Extended Reality en infrastructuur die inzet op computationeel denken via een uitleensysteem. Daar waar XR vandaag voor veel van deze kwetsbare leerlingen nog een onbekend gegeven is, biedt de relance de mogelijkheid om het potentieel van deze technologie in een onderwijscontext te benutten en het computationele denken concreet uit te werken op de klasvloer. Hierdoor creëren we voor deze leerlingen een voorsprong voor hun toekomst op de arbeidsmarkt. Voor de uitvoering van deze actie zullen we erop toezien dat het maximaal samen spoort met de werking van InnoVET.

1.4. Zomerscholen structureel verankeren (recurrent 'versterking onderwijs')

De leerachterstand willen we voornamelijk wegwerken in de scholen én tijdens de schooluren (zie acties 1.1 tot 1.3). Aanvullend is het echter, zeker voor de kwetsbare leerlingen, zinvol om extra leertijd te creëren en het leerverlies door het zomereffect te beperken. We verankeren daarom de zomerscholen die in 2020 voor het eerst werden georganiseerd, structureel. Dit doe ik samen met mijn collega-minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen. De sterkte van de zomerscholen ligt in een gevarieerd en doelgericht aanbod dat gekoppeld is aan de onderwijsdoelen en het individueel onderwijstraject van deelnemende leerlingen. De zomerscholen vinden vanaf nu elk jaar in juli en augustus plaats.

Speerpunt 2. Bevorderen mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten

De signalen dat het mentaal welzijn van de leerlingen en studenten onder druk staat, worden ons door verschillende instanties bevestigd. De pediatrische taskforce en de kinderrechtencommissaris geven aan dat de gevolgen van de schoolsluitingen, het deeltijds afstandsonderwijs én het ontbreken van structuur voor de leerlingen en studenten nefast is voor hun algemeen welbevinden. Ook de CLB-sector krijgt meer vragen rond het begeleiden van leerlingen met verminderd welbevinden. De taskforce over leervertraging en welbevinden wijst ons erop dat een leerkracht soms tijd wint om leervertraging weg te werken net door eerst tijd en ruimte te nemen om het welbevinden van leerlingen bespreekbaar te maken. Leervertraging ombuigen en welbevinden versterken zijn dus niet in tegenspraak met elkaar, maar versterken elkaar, al is dit evenwicht precair. Via dit speerpunt wil ik daarom inzetten op de opvolging en ondersteuning van het mentaal welzijn van alle Vlaamse leerlingen en studenten. Om deze ambitie waar te maken schuiven we volgende acties naar voor:

2.1. Welzijn van leerlingen en scholieren verhogen via CLB (éénmalig 'versterking onderwijs')

2.1.1. Versterking CLB-sector ter ondersteuning van scholen en leerlingen

Leerlingen ervaren een verminderd welbevinden en hebben vaak nood aan een luisterend oor. Via hun school of ouders vonden meer en meer leerlingen de weg naar het CLB. Dit biedt opportuniteiten. Daarom willen we de sector versterken zodat zij leerlingen, ouders en scholen kunnen blijven ondersteunen in de nasleep van de coronacrisis. De CLB moeten opnieuw de nodige tijd en ruimte krijgen om hun rol als leerlingbegeleider in de scholen op te nemen. De CLB-sector gaf namelijk aan

dat ze de handen vol hadden met contacttracing. Dit bleek ook uit de hoorzitting met een CLB-directeur[7].

De coronamaatregelen hadden immers niet alleen een invloed op de leervorderingen en het psychisch en sociaal functioneren van de leerlingen. De gevolgen dringen ook door in andere domeinen zoals leren en studeren, onderwijsloopbaanbegeleiding en psychosociaal functioneren (PSF). De pedagogische taskforce vindt voornamelijk dat we moeten inzetten op het bevorderen van het PSF. Het is daarom logisch om de CLB-sector daar ook in te versterken.

Daarnaast lijkt het plausibel dat de CLB in het begin van het schooljaar 2021-2022 ook nog hun cruciale taak in het bestrijden van het coronavirus in de scholen door middel van contactonderzoek zullen moeten opnemen omdat de kans klein is dat alle -18-jarigen voor de start van volgend schooljaar gevaccineerd zullen zijn.

2.1.2. Digitaal platform CLB

Zoals hierboven gesteld is een positief effect van de crisis dat meer leerlingen en hun ouders de weg gevonden hebben naar de CLB. Om dit laagdrempelig te organiseren en om nog meer leerlingen en ouders te ondersteunen, werd vaak gebruik gemaakt van CLBCh@t. De CLBCh@t willen we nu onderbrengen in een nog te ontwikkelen CLB-platform. Dit nieuw platform zorgt ervoor dat leerlingen en hun ouders gemakkelijker de weg vinden naar hun CLB. Leerlingen en ouders kunnen er dan immers laagdrempelig een afspraak maken met een CLB-medewerker. Op het platform zal de CLB-sector reeds bestaande tools ter beschikking stellen. Het gaat dan om tools waarmee leerlingen en ouders ondersteund worden rond thema's als faalangst, studiekeuze, motivatie, gezondheidsbevordering, welbevinden, enz. Indien hier nood aan is, kunnen ook nieuwe tools ontwikkeld worden. Aanvullend zal het platform voorzien in alle relevante informatiebronnen en hulpbronnen voor leerlingen, ouders, CLB-medewerkers en school- en netwerkpartners. Het platform moet ook voor scholen en ondersteuners een nuttig instrument zijn.

2.2. Digitale tool welbevinden (relancemiddelen 'van kwetsbaar naar weerbaar')

Naast de CLB wil ik het ook voor de scholen makkelijker maken om hun rol in het verhogen van het welbevinden van de leerlingen op te nemen. Om die leerlingen goed op te volgen op het vlak van welbevinden vind ik het belangrijk dat de school hier data rond verzamelt. Daarom zal ik onderzoeken welke digitale tools er bestaan om de scholen hierin te ondersteunen. Via deze toekomstige tool zou de zorgcoördinator of leerlingbegeleider GDPR-conform een zicht moeten krijgen op het welbevinden op school-, klas- en leerlingniveau. Eveneens zal ik nagaan hoe de CLB-sector deze tool kan inzetten in hun werking om de scholen te ondersteunen.

2.3. Duurzaam versterken studentenwelzijn tijdens en in de nasleep van de coronapandemie (relancemiddelen 'van kwetsbaar naar weerbaar')

Naast aandacht voor het welbevinden in het basis- en secundair onderwijs via de CLB, geef ik ook expliciete aandacht voor het welbevinden van de studenten in het hoger onderwijs. We maken dit concreet in drie fases:

Fase 1: VVS project 'Mentaal welzijn van studenten'

De eerste fase loopt momenteel en bestaat uit het project 'Mentaal welzijn van studenten' dat getrokken wordt door de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). We weten dat de studententijd

[7] Verslag van de hoorzitting (4 december 2020) Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid: https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1634234

een sleutelperiode is waarbij studenten meer vrijheid en autonomie krijgen alsook vaker af te rekenen hebben met stress over beslissingen die hun leven kunnen beïnvloeden. Daarom lanceerde VVS de eerste Vlaanderenbrede bevraging naar het mentaal welzijn van studenten. Deze bevraging is een nulmeting waarna VVS zal komen tot concrete beleidsaanbevelingen voor de instellingen en de overheid. Voor het volledige project staat VVS in nauw contact met de instellingen, de studentenvoorzieningen en het SIHO.

Fase 2: opstart uitrol Vlaanderenbreed beleid

In een tweede fase, die eveneens loopt, willen we een Vlaanderenbreed beleid uitwerken rond het mentaal welzijn van studenten. Aan het Steunpunt Inclusief Hoger onderwijs (SIHO) hebben we gevraagd om dit op te nemen. Hiervoor werd een addendum toegevoegd aan het Convenant met het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO). Het SIHO vormt een brug tussen de Vlaamse overheid en de Vlaamse hogescholen en universiteiten. Er worden momenteel zes verbindingsofficieren ingezet op het versterken en vergroten van de samenwerking in de studentensteden tussen de hogeronderwijsinstellingen en de regionale diensten. Bovendien voorzien deze officieren in extra ondersteuning om de verhoogde nood aan zorg voor de psychische gezondheid van de studenten tijdens de coronapandemie op te vangen. Verder wordt momenteel een centraal platform 'studentenwelzijn' ontwikkeld over de mentale gezondheid en psychische klachten en voorzien we in een online e-health aanbod voor studenten. Daarnaast werd een lerend netwerk voor onderwijsinstellingen opgericht waarin de deskundigheid inzake mentaal welbevinden en inclusief hoger onderwijs continu en duurzaam wordt gedeeld en bevorderd. Aan de hand van de zes omgevingsanalyses van de zes verbindingsofficieren, het onderzoek van VVS en de inzichten van de experten uit het lerend netwerk zal SIHO een tussentijds rapport bezorgen aan de minister van onderwijs met beleidsaanbevelingen. Op het einde van dit project volgt dan een finaal rapport.

Fase 3: implementeren nieuwe beleidslijnen

Aan de hand van de inzichten uit de eerste twee fases, zal tot slot, in een derde fase worden ingezet op nieuw Vlaams beleid rond het mentaal welzijn van studenten. Aan de hand van zowel de resultaten en aanbevelingen uit het project van VVS als aan de hand van de omgevingsanalyse, sociale kaart en beleidsaanbevelingen en actiepunten die uit het tussentijdse rapport van SIHO volgen, wordt nieuw Vlaanderenbreed beleid uitgestippeld. De nieuwe beleidslijnen worden uitgewerkt in de tweede helft van 2021 en vinden ingang op 1 januari 2022.

Het Vlaanderenbrede onderzoek naar het mentaal welzijn van studenten zal voortaan jaarlijks worden uitgevoerd o.l.v. prof. Bruffaerts. Op die manier kan het beleid ook worden gemonitord en bijgestuurd wanneer nodig.

Slot

Bovenstaande acties pakken de leerachterstand en het welbevinden van alle Vlaamse leerlingen actief aan. Ik ben ervan overtuigd dat dit eerste gedeelte van het relanceplan “van kwetsbaar naar wendbaar – deel1: beter leren, beter voelen” de basis vormt om de grootste gevolgen van de coronacrisis in het onderwijs om te draaien van een achterstand naar een voorsprong.

In de volgende visienota van het relanceplan “van kwetsbaar naar wendbaar” focussen we op de acties in kader van het derde speerpunt: versterken van leraren, schoolleiders en lerarenopleiders. Dit onderwijspersoneel zorgt er namelijk voor dat bovenstaande acties succesvol kunnen uitgevoerd worden en ons onderwijs toekomstbestendig maken.

BIJLAGE 3

VISIENOTA EDUSPRONG. VAN ACHTERSTAND NAAR VOORSPRONG,
VERMELD IN ARTIKEL 34

Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota
”Edusprong”
Van Achterstand naar Voorsprong
Plan voor een kwalitatief versterkt volwassenenonderwijs in uitvoering van het relanceplan “Vlaamse veerkracht”

Inleiding

Door de coronacrisis werden heel wat sectoren geconfronteerd met verplichte sluitingen en werknemers getroffen door tijdelijke of definitieve werkloosheid. Daarom focust dit relanceplan op de beroepsgerichte, kwalificerende en duurzame vorming voor mensen die noodgedwongen moeten bijscholen of omscholen. Ook wie minder rechtstreeks getroffen was, moest door de verregaande maatregelen vaak zijn levenswijze aanpassen, zijn gezins- en professionele leven herorganiseren en zijn sociale leven herdenken.

De impact van de coronacrisis op het volwassenenonderwijs is groot. De centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs moesten hun fysieke lessen noodgedwongen stopzetten en schakelden – waar mogelijk – over op afstandsleren. Anders dan het leerplichtonderwijs, werden in het volwassenenonderwijs ook heel wat opleidingen afgebroken of niet meer opgestart. Kwetsbare cursisten haakten af, o.a. omdat ze bezorgd waren over de mogelijke gezondheidsrisico's. Ook in het nieuwe schooljaar 2020-2021 zijn de problemen nog niet van de baan door het verplicht overschakelen op afstandsonderwijs in heel wat opleidingen.

Een crisis biedt ook een kans op een sprong voorwaarts. Opleiding en vorming zijn hierbij cruciale elementen. Het Vlaams volwassenenonderwijs is een belangrijke partner voor een samenleving die opstaat uit de crisis, die nieuwe wegen inslaat en nieuwe kansen benut. De centra voor volwassenenonderwijs (cvo) en de centra voor basiseducatie (cbe) zijn daarbij een belangrijke schakel binnen een breder veld van vorming, opleiding, werk en sociale ontplooiing. Niet als concurrent, maar als partner van andere opleidingsverstrekkers.

Het volwassenenonderwijs blijft daarom voluit inzetten op het aanbieden van een brede en duurzame vorming met als doel een bijdrage te leveren aan de persoonlijke ontwikkeling en het maatschappelijk functioneren, het beheersen van een taal, de verdere deelname aan onderwijs of het uitoefenen van een beroep. Dit relanceplan focust op het opvangen van de shock van de coronacrisis via een lokaal verankerd, arbeidsmarkgericht aanbod, een vernieuwing van het opleidingsaanbod, het flexibeler maken van de opleidingsmogelijkheden en het actief in de markt zetten van het aanbod. Op die manier willen we voor alle volwassenen de mogelijkheid tot een 'Edusprong' creëren en de centra een stevige kwaliteitsimpuls geven.

Een behoeftegerichte invulling van het opleidingsaanbod volwassenenonderwijs in afstemming met lokale partners op basis van een regioscan, vormt een sleutelelement. Tegelijkertijd maken we werk van vernieuwde toekomstgerichte beroepsopleidingen die we flexibel aanbieden. Daarnaast zetten we in op een ruim toegankelijk en aantrekkelijk digitaliseringsaanbod. De ongekwalificeerde uitstroom dringen we terug door gerichte acties.

De beleidsdomeinen Werk en Onderwijs zien het schooljaar 2021-2022 als "Jaar van de Opleiding". Daarom lanceren we een groot offensief op vlak van opleiding, zowel voor werkzoekenden, als voor tijdelijk werklozen, als voor inactieven, als voor mensen die een job hebben maar zich wensen of genoodzaakt zien, te heroriënteren specifiek gericht op het volwassenenonderwijs. Daarom is levenslang leren ook als belangrijke prioriteit opgenomen in het relanceplan voor de Vlaamse arbeidsmarkt 'Alle hens aan dek', alsook in het 'Voorsprongfonds' die de relance in het hoger onderwijs voorziet. Met Edusprong willen we van het volwassenenonderwijs een sterk en gekend merk maken, dat ook de nodige kruisbestuiving voorziet met de arbeidsmarkt en andere opleidingsverstrekkers.

We doen dit alles binnen een langetermijnvisie op levenslang leren en binnen een breed partnerschap met VDAB, Syntra's en de sectoren.

1. Omgevingsanalyse

Voor de Vlaamse Regering is levenslang en levensbreed leren een prioriteit die is opgenomen in het Vlaams regeerakkoord 2019-2024[1]. De experten van het maatschappelijk en economisch relancecomité[2] onderstreepten andermaal het belang ervan. Het Vlaams parlement formuleerde eveneens een aantal aanbevelingen ten aanzien van het volwassenenonderwijs. Ten slotte is er ook heel wat onderzoek over levenslang leren in Vlaanderen. In lijn met het voornemen om 'data-driven' beleid te voeren, is deze visienota gebaseerd op een omgevingsanalyse.

Nieuwe maatschappelijke uitdagingen versus de Vlaamse leercultuur

Deze crisis toont aan dat het meer dan ooit belangrijk is dat iedereen de eigen competenties een leven lang versterkt, uitbreidt of vernieuwt en vraagt van iedereen een grote wendbaarheid en flexibiliteit. Internationaal en Vlaams onderzoek tonen het belang aan van brede transversale vaardigheden om later in het leven duurzaam inzetbaar te blijven op de arbeidsmarkt of om volwaardig aan de samenleving te kunnen participeren.[3]

Nochtans kan de leercultuur in Vlaanderen nog een flink stuk beter. Met een participatie van 8,6% van de 25-64 jarigen aan opleiding of vorming in 2019 zit Vlaanderen in de lagere middenmoot in vergelijking met andere Europese landen. Dat is ver onder de benchmark van 15% die afgesproken is in het kader van het 'Education and Training 2020'-kader.[4] Bovendien zijn het vaak de meest kwetsbaren die weinig deelnemen aan vormen van bijscholing en levenslang leren. Zowel de OESO als het PIAAC-onderzoek[5] waarschuwen dan ook voor dit Mattheüseffect.

In de beleidsnota voor Onderwijs 2019-2024[6] staat de uitdrukkelijke ambitie om van Vlaanderen tegen 2024 een lerende samenleving te maken. Daartoe werd samen met het beleidsdomein werk een partnerschap levenslang leren opgericht waarvoor vier prioritaire uitdagingen werden geformuleerd: iedereen leergretig maken; leren toegankelijk maken; vraag en aanbod goed afstemmen; leren wordt werken en werken wordt leren.[7] Volwassenen aansporen om te blijven leren wordt echter een hele uitdaging in een Vlaanderen waar het begrip 'leercultuur' nog onvoldoende is ingeburgerd en waar de Vlaming moeilijk te verleiden is om deel te nemen aan vorming en opleiding.

Vormen van afstandsleren zijn te weinig ingeburgerd

De coronacrisis zorgt ervoor dat heel wat opleidingen in het volwassenenonderwijs noodgedwongen een combinatie zijn tussen afstandsonderwijs en contactonderwijs. Deze vorm van 'blended learning' vormt voor heel wat cursisten én centra een uitdaging.

---

1 Vlaamse Regering, Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, p. 20

2 'Vlaanderen herleeft' Aanbevelingen voor maatschappelijke relance naar aanleiding van COVID-19, p. 7, 33, 35, 54, 81, 83

[3] Hanushek, Schwerdt, Woessmann en Zhang (2017), General Education, Vocational Education, and Labor-Market Outcomes over the Life-Cycle. In: Journal of Human Resources, 52, pp. 49-88.
Hampf en Woessmann (2017), Vocational vs. General Education and Employment Over the Life-Cycle: New Evidence from PIAAC. Paper presented at the 4th international PIAAC conference, Singapore.
Laurijssen en Glorieux (2017), De arbeidsmarktperspectieven van een beroepsgerichte opleiding. Een analyse van de eerste jaren van Vlaamse schoolverlaters op de arbeidsmarkt. Gent: Steunpunt Onderwijsonderzoek. Geraadpleegd op 05.09.2018 op http://socipc1.vub.ac.be/torwebdat/publications/t2017_20.pdf
Lavrijsen en Nicaise (2014), Life cycle patterns in the labour market returns to vocational education. Evidence from the LFS and PIAAC, Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen, Leuven. Geraadpleegd op 05.09.2018 op https://steunpuntssl.be/Publicaties/Publi¬caties_docs/ssl-2014.05-1-1-1-life-cycle-patterns-in-the-labour-market-returns-to-vocational-education
n

[4] EAK Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium), LFS Eurostat, bewerking Steunpunt Werk en Statistiek Vlaanderen

[5] Martin (2018), Skills for the 21st century. Findings and policy lessons from the OECD survey of adult skills. OECD Education Working Papers; PIAAC, https://www.oecd.org/employment/skills-and-work/adult-learning/

[6] Beleidsnota 2019-2024 Onderwijs. p. 14

[7] 'De lerende samenleving' Conceptnota voor de Vlaamse Regering (12/06/2020).

Het PIAAC-onderzoek leert dat Vlaanderen de laagste participatie van alle deelnemende landen kent aan vormen van afstandsleren voor opleidingen van volwassenen in de periode voor de coronacrisis. Dat geldt ook voor volwassenen met sterke digitale vaardigheden.[8]

Een analyse van het afstandsleren in het volwassenenonderwijs tijdens de lockdown door de OESO, duidt op het belang van digitale basisvaardigheden als noodzakelijke randvoorwaarde. Voor veel leraren is het overschakelen op afstandsleren een uitdaging en dus pleit de OESO voor een gerichte en doorgedreven professionalisering.[9]

Het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs is kwalificerend van aard en wordt afgesloten met een vorm van evaluatie of assessment. Op vlak van digitale evaluatie mist ook het volwassenenonderwijs ervaring.[10]

Digitale vaardigheden

De digitalisering van de samenleving stelt grote uitdagingen voor wie niet mee is op deze digitale trein. In 2019 beschikt slechts 36% van de Vlamingen over meer dan een basiskennis aan digitale vaardigheden. 38% van de Vlaamse bevolking beschikt echter over zwakke tot geen digitale vaardighedenen en is dus kwetsbaar voor de toenemende digitalisering van de samenleving.[11] Deze coronapandemie heeft dit nog eens op scherp gesteld.

Hierin zit een opportuniteit voor het volwassenenonderwijs dat al geruime tijd een brede waaier aan ICT-opleidingen voor volwassenen aanbiedt, van de elementaire vaardigheden in de centra voor basiseducatie tot een brede waaier aan opleidingen van beginners tot gevorderden op het vlak van toepassingssoftware, sociale media, web-, video- en grafische toepassingen. Het aanbod in het volwassenenonderwijs is bovendien ideaal geplaatst om die groepen in de samenleving die versneld moeten omschakelen naar een digitale variant van hun beroeps- of vrijetijdsactiviteiten te ondersteunen.

Ongekwalificeerde uitstroom

Volgens het schoolverlatersrapport van de VDAB kampt Vlaanderen met 9,0% ongekwalificeerde schoolverlaters, waarvan 30,5% na één jaar als werkzoekend wordt geregistreerd[12]. Ook tijdens de eerste lockdown haakten heel wat kwetsbare jongeren vroegtijdig af. Nochtans is een studiegetuigschrift[13] of een diploma secundair onderwijs cruciaal. Het streefdoel is en blijft uiteraard dat zo veel mogelijk jongeren via de gebruikelijke weg een onderwijskwalificatie behalen. Jongeren zonder studiegetuigschrift of een diploma secundair onderwijs blijven namelijk kwetsbaar op de arbeidsmarkt waarbij hun tewerkstelling vaak niet voldoende duurzaam is. Deze bezorgdheid wordt onderstreept door de Vlaamse Onderwijsraad[14].

[8] PIAAC, https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/the-potential-of-online-learning-for-adults-early-lessons-from-the-covid-19-crisis-ee040002/

[9] OECD (2020), The potential of online learning for adults: Early lessons from the COVID-19 crisis, 2020

[10] Idem'Vlaanderen herleeft' Aanbevelingen voor maatschappelijke relance naar aanleiding van COVID-19, p. 7, 33, 35, 54, 81, 83

[11] Statbel, ICT-enquête huishoudens, 4 februari 2021 (https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/digitale-kloof-blijft-breed-tussen-laag-en-hooggeschoolden)

[12] Schoolverlatersrapport: Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen – editie 2020, VDAB, p. 15

[13] studiegetuigschrift verwijst hier naar het studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs.

[14] Vlor-advies: meer kruisbestuiving tussen wegen naar een diploma secundair onderwijs

Daarnaast is er een substantiële groep zogenaamde NEET-jongeren. Deze groep 15- tot 24-jarigen is niet aan het werk en volgt geen onderwijs of vorming. In Vlaanderen bevindt 7,8% van de jongeren in de leeftijdscategorie 18- tot 24-jarigen zich in die situatie.

Een analyse van de Rijksdienst voor de Sociale zekerheid over de eerste maanden van de coronacrisis toont aan dat de volledige of gedeeltelijke sluiting van heel wat ondernemingen een grote impact heeft, niet in het minst op jongeren[15]. Die impact is bijzonder divers, niettemin staat vast dat een economische crisis voor veel jongeren en werknemers ook een moment is om hun levensloopbaan een andere wending te geven, bijvoorbeeld richting knelpuntberoepen. Het volwassenenonderwijs kan in de bij- en omscholing van deze werknemers en de kwetsbare jongeren een belangrijke rol vervullen.

2. Speerpunten en acties

Met de relancemiddelen willen we van het volwassenenonderwijs een sterk merk maken én het een boost geven om meer dan ooit de speler te worden die de sociale mobiliteit van mensen faciliteert, via omscholing, bijscholing en kwalificering. We vertrekken vanuit de achterstand die het volwassenenonderwijs opliep door de coronacrisis om het een voorsprong te geven en pakken tegelijkertijd de structurele problemen aan. We mikken daarom naast een grotere naamsbekendheid, toeleiding bij het grote publiek en een sterke verankering in de regionale context op inhoudelijke vernieuwingen die het volwassenenonderwijs een sterkere arbeidsmarktgerichte focus en een 21ste eeuws karakter geven. Flexibiliteit, innovatie en duurzame verankering staan voorop. Om deze ambitie waar te maken richten we ons op vier inhoudelijke speerpunten waaraan 13 actielijnen worden gekoppeld. De vier speerpunten zijn: :

1) een sterke promotiecampagne 'Levenslang Blijven Leren' in het volwassenenonderwijs;
2) het versterken van arbeidsmarktkansen voor alle Vlamingen die er nood aan hebben;
3) het versterken van digitale competenties van een ruim doelpubliek;
4) het gericht inzetten op een gekwalificeerde uitstroom.

Speerpunt 1: Het volwassenenonderwijs vervult een belangrijke rol in het stimuleren van elke Vlaming om levenslang te blijven leren.

We willen deze ambitie waarmaken door:

1. een wervende Vlaanderenbrede promotiecampagne;
2. een opleidingskompas te ontwikkelen;
3. een lokale doeltreffende informatieverstrekking met aandacht voor kansengroepen in samenwerking met lokale partners en bestaande initiatieven.

De brede mediacampagne moet ondersteunend werken aan het beter en breder op de kaart zetten van het volwassenenonderwijs in kader van onder meer "Jaar van de Opleiding 2021".

In een eerste fase spelen we kort op de bal met een snelle en actieve campagne gericht op het brede publiek en in het bijzonder op specifieke doelgroepen die ten gevolge van de covid-19 pandemie nood hebben aan her- of omscholing. Daarnaast leggen we een stevige en brede basis voor het profileren van het volwassenenonderwijs als sterk merk bij het grote publiek. Daarom richt de campagne zich niet enkel tot potentiële cursisten, maar ook tot de vele organisaties waarmee de centra lokaal kunnen

[15] Dynam working paper in het kader van de samenwerking met RSZ, RVA, KSZ, BISA, DWSE en IWEPS (https://www.dynamstat.be/files/publications/DynamRelease2020_NL.pdf)

samenwerken. Potentiële samenwerkingspartners zijn immers vaak nog te weinig bekend met de diversiteit aan opleidingsmogelijkheden binnen het volwassenenonderwijs.

De Vlaanderenbrede communicatiecampagne gericht op het volwassenenonderwijs moet dus inspelen op de acute noden (zoals het dalend aantal inschrijvingen, stijgend aantal werkzoekenden, toename in de vraag naar om- en bijscholing) maar ondersteunt ook de initiatieven die we binnen het volwassenenonderwijs lanceren om een antwoord te bieden op de structurele problemen zoals de lage participatie aan levenslang leren in Vlaanderen, de digitalisering, de positie van de kansengroepen op de arbeidsmarkt en de ongekwalificeerde uitstroom.

De promotiecampagne gaat gepaard met een doelgerichte oriëntering van volwassen (kandidaat)-cursisten naar het meest passende opleidingsaanbod en een objectieve informatieverstrekking over de mogelijkheden en randvoorwaarden om als volwassene te leren. Bij de uitwerking van de campagne stemmen we onderling af met campagnes in andere sectoren die eveneens gericht zijn op levenslang leren met als doel het resultaat voor alle betrokken sectoren te maximaliseren.

Het creëren van meer duidelijkheid bij (potentiële) cursisten over alle mogelijkheden om via het volwassenenonderwijs in Vlaanderen levenslang te leren, is niet vanzelfsprekend. Eerdere pogingen bleken niet altijd een groot succes, zoals bijvoorbeeld de wordwatjewil-databank en -website. De recentere website Onderwijskiezer is wel doeltreffender, maar is gericht op oriëntering van scholieren en studenten.Daarom ontwikkelen we een duidelijk en laagdrempelig opleidingskompas. Deze tool zal niet alleen het actuele opleidingsaanbod voor volwassenen presenteren, maar ook kandidaat-cursisten de juiste richting wijzen bij het bepalen van hun leernoden.

Om alle beoogde doelgroepen te bereiken en hen te begeleiden bij hun leervraag zal een outreachende aanpak vereist zijn. Daarom activeren we een sterke netoverstijgende regionale samenwerking van de centra met lokale partners die deze functie reeds opnemen zoals VDAB, agentschap integratie en inburgering, OCMW, Huis van het Nederlands en de Leerwinkels.

Speerpunt 2: Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen

Dit relanceplan heeft de ambitie om het volwassenenaanbod te versterken op het vlak van duurzame arbeidsmarktgerichte kwalificatiemogelijkheden met een 21ste-eeuws karakter en dit zonder afbreuk te doen aan de brede vorming en het divers en wijdverspreid aanbod waarmee het volwassenenonderwijs zich vandaag al onderscheidt van andere opleidingsverstrekkers.

We ontplooien daartoe volgende acties:

1. het actief inspelen op lokale arbeidsmarktbehoeften;
2. het versneld ontwikkelen van toekomstgerichte curricula en infrastructuur;
3. een doorgedreven EVC-beleid;
4. het verruimen van flexibele opleidingsmogelijkheden zoals een vakantieaanbod;
5. een inzet op geïntegreerde trajecten (in het bijzonder voor NT2-leerders en laaggeletterden);
6. het verder ontwikkelen van verschillende vormen van hybride leren in functie van een flexibel en gedifferentieerd aanbod.

Inspelen op lokale arbeidsmarktbehoeften

Mensen die een duurzame wending willen (of moeten) maken in hun beroepsloopbaan en dus een nieuwe basiskwalificatie willen behalen, kunnen hiervoor in de centra terecht. Ze krijgen er een brede vorming gericht op competenties die in sterk verschillende contexten bruikbaar zijn. In die zin biedt

het volwassenenonderwijs een beroepsvorming aan met maximale duurzame kansen op de arbeidsmarkt. Hierbij is een nauwe samenwerking met de VDAB en Actiris onmisbaar en zetten we vooral in op opleidingen richting de knelpuntberoepen met het oog op een duurzame kwalificatie. Op die manier geven we mensen de kans om hun carrière een nieuwe wending te geven. Voor wie door een combinatie van de opleiding Aanvullende Algemene Vorming en een beroepsopleiding het diploma SO wil behalen, is een OKOT (Onderwijs kwalificerend opleidingstraject) mogelijk. Voor werklozen worden intensieve OKOT-trajecten in samenwerking met VDAB aangeboden.
Aangezien de lokale noden verschillen, geven we de cvo en cbe de opdracht om op basis van een regioscan een opleidingsaanbod uit te bouwen op maat van de lokale behoeften. Op die manier willen we de regionale verankering van het volwassenenonderwijs stimuleren wat op zijn beurt de naamsbekendheid van de sector ten goede komt.

Flexibel inspelen op toekomstgerichte opleidingen in een sterk lokaal netwerk

We zetten in op een versnelde omzetting van beroepskwalificaties naar nieuwe opleidingen. Bij de versnelde omzetting focussen we vooral op toekomstgerichte vernieuwende opleidingen waarbij de focus ligt op zorgberoepen, STEM en Green Deal. Door technische beroepsopleidingen zoals bijvoorbeeld koeltechnieken, HVAC, installateur van hernieuwbare energie… te moderniseren in functie van artificiële intelligentie en augmented virtual reality, anticiperen we op toekomstige noden. We ondersteunen de centra hierbij en moedigen een samenwerking met het beroepsgericht onderwijs (onder meer met secundaire scholen die TSO, BSO en DBSO aanbieden) en met sectorale organisaties op het vlak van infrastructuur aan. Voor personeelsleden uit de zorgsector zijn er momenteel al tal van uitbreidingsmodules waarvoor een aanbod via (een deel) afstandsonderwijs een meerwaarde zou zijn.

Daarnaast is een lokale en regionale samenwerking met bedrijven bijzonder belangrijk. Om deze doelstelling waar te maken ondersteunen we de centra in onderlinge samenwerking met het oog op het ontwikkelen van een regionaal afgestemd aanbod op basis van een onderbouwde regioscan. Waar nodig versoepelen we de bestaande procedures om een vlotte afstemming van het aanbod op de regionale en lokale behoeften mogelijk te maken (bijvoorbeeld procedure opmaak opleidingsprofielen en procedure voor de aanvraag van een tijdelijke onderwijsbevoegdheid).

Vertrekken vanuit leernoden en -behoeften bij de cursist

Het volwassenenonderwijs heeft niet alleen een brede waaier aan beroepsopleidingen, maar kan deze ook in functie van de doelgroep flexibel aanbieden via een modulaire structuur**.** Momenteel worden de opportuniteiten hiervan nog onvoldoende benut. We voorzien in een gerichte stimulering op dit vlak en werken desgevallend wettelijke belemmeringen weg.

Het doel- en maatgericht inspelen op de competenties die cursisten al bezitten via het Erkennen van Verworven Competenties (EVC), Erkennen van Verworven Kwalificaties (EVK) en EVC-assessments, vormt eveneens nog een uitdaging. Het huidige financieringsmechanisme werkt op dit vlak contraproductief en verdient een bijstelling. Volwassenen die zich als cursist inschrijven, hebben vaak al via een eerdere opleiding, in hun job(s) of via informeel leren competenties verworven. We willen dat elke cursist bij zijn binnenkomst een screening krijgt in functie van een vlot traject naar de juiste modules. Als bij die screening blijkt dat een potentiële cursist niet de volledige opleiding moet doorlopen maar vrijstellingen kan krijgen, is de kans veel groter dat hij volhoudt. Dit kan dus een win-win situatie zijn: de potentiële cursisten haken minder af en behalen het bewijs van een beroepskwalificatie, de centra genereren middelen door de inschrijvingen en de reeds bestaande kwalificatiebonus en de maatschappij telt meer gekwalificeerde mensen.
Daarom voorzien we relancemiddelen voor het uitwerken van een gemeenschappelijk vrijstellingenkader ter ondersteuning van de centra. Centra bundelen hun expertise in het versneld

uitwerken van vrijstellingstesten (inhoud, afnamemodaliteiten…) met respect voor de rol die de pedagogische begeleidingsdiensten hierin opnemen.

Dit geldt in het bijzonder voor het tweedekansonderwijs. We maken werk van een inhoudelijke vernieuwing van de algemene vorming en van een nauwere samenwerking en betere afstemming met de examencommissie (zie infra).

Een flexibele organisatie van het aanbod

Voor werkenden die zich naast hun werkuren willen herscholen zijn er avond- en/of weekendopleidingen, al dan niet in vormen van hybride leren waarbij contactlessen met afstandsonderwijs en werkplekleren worden gecombineerd. Werkenden die met steun van hun werkgever (al dan niet in het kader van het Vlaams Opleidingsverlof) willen omscholen of bijscholen, herintreders of werklozen kunnen overdag een opleiding volgen. Verschillende vormen van hybride leren worden verder ontwikkeld.

Duale trajecten bieden op dit vlak eveneens perspectief. Op die manier kan het volwassenenonderwijs cursisten aantrekken die anders moeilijk de stap zetten naar een opleidingsaanbod. We houden de vooropgestelde timing aan om vanaf september 2022 het duaal leren uit te rollen in het volwassenenonderwijs met een aangepast beleidskader, rekening houdend met de eigenheid van deze leerweg en de diversiteit van de potentiële doelgroep.

Een aanbod tijdens vakantieperiodes kan nieuwe cursisten aantrekken. Meestal houden de arbeidsmarkt en de schoolvakanties elkaar in evenwicht. Schoolvakanties kenmerken zich door een lage aanwervingsgraad en daling in het aantal vacatures. Dat maakt van schoolvakanties een uitgelezen periode voor intensief opleidingsaanbod gericht op een versterkte (her)intrede op de arbeidsmarkt. Vandaag beperkt het zogenaamde ‘zomeraanbod’ zich in hoofdzaak tot NT2-modules. Dit vakantieaanbod willen we substantieel verruimen. Waar nodig passen we de regelgeving aan in overleg met de sociale partners.

Het gelijktijdig geïntegreerd aanbieden van een module uit een beroepsopleiding en een ondersteunende module biedt een meerwaarde omdat deze aanpak de functionaliteit van de opleidingen ten goede komt en bevorderlijk is voor de leermotivatie en het leerproces van de cursist. In die zin is een optelsom van de duur van de afzonderlijke modules niet noodzakelijk. Daarom werd voor het gelijktijdig geïntegreerd NT2-onderwijs een afwijking op de normale onderwijstijd voorzien. Sinds 1 september 2019 kunnen cbe en cvo aan cursisten gelijktijdig de inhoud van een NT2-module en de inhoud van een module van een andere opleiding aanleren. Maximaal de helft van de normale duur van de NT2-modules of Alfa-NT2-modules kan zo gelijktijdig met een andere opleiding aangeboden worden. Voorwaarde is wel dat de gelijktijdige lessen door twee lesgevers (de NT2-lesgever en de lesgever van de andere opleiding) gegeven worden. Voor de cursisten betekent dit dus een tijdswinst. Samen met de geïntegreerde aanpak zorgt dit voor minder uitval van cursisten. Ook deze oppotuniteit willen we uitbreiden.

In het versterken van arbeidsmarktkansen hebben de cbe een belangrijke rol te vervullen. Veel laaggeletterde volwassenen hebben nood aan een extra ondersteuning om een beroepsopleiding met succes te doorlopen. Door een gericht en geïntegreerd geletterdheidsaanbod op vlak van rekenvaardigheden, Nederlands, Leren leren of ICT-competenties te voorzien, kunnen de cbe en cvo de slaagkansen van deze cursisten aanzienlijk verhogen en hun perspectief verruimen. Dergelijk ondersteunend geletterdheidsaanbod kunnen de centra ook voor opleidingen buiten het volwassenenonderwijs organiseren, bijvoorbeeld op vraag van VDAB. De sector volwassenenonderwijs

kan drempelverlagend werken door het aanbod van cbe en cvo beter af te stemmen en vorm te geven in functie van de noden en interesses van laaggeletterde cursisten.

Speerpunt 3: Versterking van digitale competenties

Digitale en technologische evoluties hadden nooit eerder zo'n impact op ons leven. Digitalisering leidt tot nieuwe kansen. Iedereen voldoende digitale basiscompetenties aanreiken is echter niet evident. Daarom beperkt dit relanceplan zich niet tot algemene digitale vaardigheden voor de samenleving, maar is er ook expliciet aandacht voor gerichte opleidingen voor mensen die plaats- en tijdsonafhankelijk werken en het gericht ontwikkelen van hun digitale vaardigheden.

We ontwikkelen volgende acties:

1. een maatgericht aanbod digitale vaardigheden voor alle werknemers (inclusief onderwijspersoneel en kansengroepen);
2. het invoeren van doorgedreven flexibele vormen van hybride leren en een digitale cultuur.

Een maatgericht aanbod voor het versterken van werknemers en onderwijspersoneel in het bijzonder

Er is nood aan een maatgericht en duurzaam aanbod rond het versterken van digitale vaardigheden van werknemers die in de toekomst blijvend telewerken en die vandaag nood hebben aan een uitbreiding van hun competenties op dit vlak (Bv. in gebruik van cloudomgeving, digitaal samenwerken, digitaal vergaderen, webinars maken, …).

Binnen het ruimere onderwijsveld schenken we meer aandacht aan de versterking van ICT-vaardigheden van leraren in het kader van de Digisprong. Het volwassenenonderwijs zal in het aanbieden van deze cruciale beroepsvaardigheden een belangrijke rol spelen en een geschikt aanbod organiseren voor leerkrachten. De bestaande modules ICT in een Educatieve Context worden vandaag te weinig benut. Ook rond andere thema's (ICT en Sociale Media, ICT en Administratie, Webcontent, ICT-programmeren, augmented reality…) kunnen de centra een kwaliteitsvol aanbod uitwerken voor onderwijsprofessionals. Dit aanbod moet zowel door individuele leerkrachten uit verschillende scholen kunnen gevolgd worden, als op maat van een schoolteam worden uitgewerkt. Dit aanbod voor onderwijsprofessionals kan aan kracht winnen door afstemming met het lerend netwerk dat in het kader van het Voorsprongfonds wordt opgericht voor het delen van good practices betreffende de professionalisering van docenten in digitale didactiek en digitaal evalueren.

We versterken de digitale competenties bij kansengroepen die over onvoldoende digitale geletterdheidsvaardigheden beschikken zodat ook zij beter kunnen participeren aan een post-corona samenleving. Meer dan ooit moeten de cbe en cvo dus inzetten op het leren werken met digitale tools, het versterken van het probleemoplossend vermogen in een digitale context en de ontwikkeling van informatiegeletterdheid. Wie in algemene zin over onvoldoende digitale basisvaardigheden beschikt, moet hiervoor in het volwassenenonderwijs een functioneel aanbod kunnen krijgen.

Om maximaal in te spelen op deze noden rond digitale geletterdheid voorzien we in de mogelijkheid om een kwaliteitsvol maatgericht ICT-aanbod aan te bieden onder de vorm van open modules, zodat cursisten doelgericht kunnen werken aan de digitale vaardigheden die ze nog ontbreken met als doel de opleidingskansen en hun participatiemogelijkheden in de brede samenleving te vergroten. Met open modules kunnen de centra beter inspelen op concrete leervragen van cursisten en worden samenwerkingen met partnerorganisaties eenvoudiger en efficiënter. Het ICT-aanbod kan maximaal worden afgestemd op de ICT-noden van de cursist bij de gevolgde opleiding en vergroot de kans dat cursisten in die opleiding slagen en tegelijk ook digitale vaardigheden verwerven. Dit kwaliteitsvol ICT-aanbod verlaagt de drempels om doelgericht deel te nemen aan digitaal afstandsonderwijs.

Flexibele vormen van hybride leren

Vooral voor de doelgroep van werkende cursisten die woekeren met hun tijd biedt afstandsonderwijs opportuniteiten. Vandaag is 100% afstandsonderwijs enkel toegestaan in de periode waarin er beperkende maatregelen van kracht zijn als gevolg van de coronacrisis. De vraag naar verankering dringt zich op. De verdere ontwikkeling van een tijds- en plaats onafhankelijk studieaanbod biedt zeker opportuniteiten om de doelgroep van volwassenen die er door werk- of gezinsverplichtingen niet altijd in slagen om elke week naar de les te komen, maar die wel in een cbe of een cvo een opleiding willen volgen, te bereiken. Daarom geven we de ontwikkeling en de versterking van doelgericht afstandsonderwijs binnen het volwassenenonderwijs alle kansen en passen waar nodig de regelgeving aan en geven we de centra impulsen om aangepaste (onderwijs)methodieken en -technologieën te ontwikkelen en doeltreffend te implementeren.

Daarnaast versterken we de mogelijkheden van online inschrijving, intake en interne leertrajectbegeleiding. Op deze manier verlagen we de drempel naar een volgehouden participatie, vooral voor kwetsbare doelgroepen.

Speerpunt 4: Gericht inzetten op kwalificatie

Het is duidelijk dat de coronacrisis een verhoogd risico op ongekwalificeerd uitstromen met zich meebracht. Heel wat kwetsbare leerlingen waren moeilijker te bereiken met afstandsonderwijs en haakten af. Veel van deze jongeren ervaren nu al, na enkele maanden vruchteloos meedingen op de arbeidsmarkt, dat ze weinig kansen of perspectieven hebben. Geconfronteerd met deze harde realiteit zullen velen van hen wellicht meer inzien hoe belangrijk een diploma SO is. Dit is dus het beste moment om hen te motiveren om dat diploma alsnog te behalen. Een nauwe samenwerking van het volwassenenonderwijs met VDAB en Actiris is hiervoor aangewezen. Een brede, onafhankelijk begeleiding naar en tijdens een geschikt individueel leertraject van deze jongeren biedt de meeste garantie op het succes.
We zetten in op volgende acties:

1. het terugdringen van ongekwalificeerde uitstroom via samenwerking en een outreachende aanpak;
2. een doorgedreven samenwerking met de examencommissie.

Ongekwalificeerde uitstroom terugdringen via samenwerking en een outreachende aanpak

Het terugdringen van ongekwalificeerd schoolverlaten is een prioriteit in het Vlaams regeerakkoord 2019-2024. Meerderjarige jongeren die het secundair onderwijs ongekwalificeerd verlaten, verdienen onze aandacht. Het gaat dan zowel om de jongeren die wel nog een opleiding volgen of aan het werk zijn maar zonder diploma SO geen duurzaam perspectief hebben, als de zogenaamde NEET-jongeren (Not in Education, Employment or Training). Door hen actief aan te spreken en met een aanklampende aanpak verder te begeleiden, moet het tweedekansonderwijs deze jonge mensen helpen bij het behalen van een diploma SO of een duurzame beroepskwalificatie. Voor de NEET-jongeren is daarvoor een intensieve samenwerking met organisaties die expertise hebben in het opsporen van en omgaan met deze jongeren van essentieel belang. Cruciaal daarbij is een individuele leertrajectbegeleiding met aandacht voor een haalbaar perspectief en het vlot erkennen van competenties in functie van een kort, intensief en relevant leertraject. Naast de outreachende aanpak in functie van de toeleiding naar het volwassenenonderwijs, is ook een versterking van de aanklampende cursistenbegeleiding tijdens het leertraject cruciaal. Op beide elementen zetten we gericht in.

Doorgedreven samenwerking met de examencommissie

Het volwassenenonderwijs is een aangewezen partner in het vermijden van de ongekwalificeerde uitstroom in een samenwerking met organisaties die zich bekommeren om de jongeren die niet (meer)

aarden in het gewone schoolse circuit en via de examencommissie op eigen tempo een diploma secundair onderwijs willen behalen. Een nauwere samenwerking tussen het tweedekansonderwijs en de examencommissie biedt meer mogelijkheden om jongeren alsnog hun diploma SO te laten behalen. We zetten dan ook in op een doeltreffende samenwerking tussen centra en de examencommissie[16].

3. Monitoring en opvolging

Tot slot voorzien we in een accurate monitoring van 'Edusprong' zowel procesmatig als kwalitatief en op alle echelons. De onderwijsvernieuwingen op het werkveld zullen nauw worden opgevolgd zowel kwantitatief als kwalitatief. Bij elke actielijn voorzien we een opvolg- en evaluatiestrategie. De efficiënte besteding van de middelen wordt daarbij gericht opgevolgd.

Verder zetten we de onderwijsinspectie in. Tijdens de doorlichtingen nemen zij de impulsen op in het toezichtskader. De onderwijsinspectie zal over de implementatie rapporteren via de geijkte kanalen. Ahovoks zal de besteding van de middelen in samenspraak met de inspectie opvolgen. Het partnerschap levenslang leren zal ten gezette tijde over de voortgang van Edusprong geïnformeerd worden om afstemming te garanderen.

[16] Vlor-advies: meer kruisbestuiving tussen wegen naar een diploma secundair onderwijs

BIJLAGE 4

VISIENOTA VOORSPRONGFONDS HOGER ONDERWIJS,
VERMELD IN ARTIKEL 34

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota

“Voorsprongfonds Hoger Onderwijs”

Inleiding

Wij grijpen de coronacrisis aan om achterstand om te buigen in voorsprong. De pandemie was een enorme opdoffer voor onze universiteiten en hogescholen, maar ze bood ook mogelijkheden en kansen om te leren en te veranderen. Het komt er nu op aan dit momentum te benutten om te investeren in een transformatie die ons terug vooraan in de race brengt. We voorzien 60 miljoen euro voor een Voorsprongfonds dat ons hoger onderwijs digitaler, flexibeler en eigentijdser zal maken en ons op vlak van onderwijs blijvend tot de Europese top zal doen behoren.

De drie speerpunten van het Voorsprongfonds zijn:

1) De uitbouw van een Vlaams opleidingsportfolio dat toekomstbestendig en wendbaar is;

2) Levenslang leren binnen het hoger onderwijs verder uitbouwen;

3) Volop inzetten op digitale onderwijsvormen.

Dit is hét moment om te investeren. We hebben te lang gefocust op het negatieve van de crisis en te weinig op de kansen die ze bood. De COVID-19 pandemie heeft onze manier van leven veranderd. We leven anders, we kopen anders en we leren en onderwijzen anders. Dat bracht vele nieuwe uitdagingen met zich mee voor hogescholen en universiteiten, maar heeft ook reeds gekende problemen scherper gesteld. Instellingen hebben hun manier van lesgeven en evalueren aangepast en stapten over op afstandsonderwijs. Delen van curricula werden ad hoc herdacht en oplossingen werden gezocht -én gevonden - binnen de nieuwe werkelijkheid van een samenleving in de greep van het virus.

Er is nu dus een uniek momentum om samen met alle hogeronderwijspartners nieuwe krijtlijnen uit te tekenen voor de toekomst van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Samen de tijd te nemen om een visie uit te werken, de ervaringen die werden opgedaan en de kansen die er liggen vast te nemen en globaal te implementeren van het volledige landschap tot de individuele curricula. Binnen het kader van de Vlaamse en Europese relance richten we een Vlaams Voorsprongfonds voor hoger onderwijs op om concrete acties te kunnen nemen.

Binnen elk speerpunt zullen acties op korte en lange termijn met elkaar verbonden worden. De acties op korte termijn zijn gericht op een concrete ontwikkeling, vb. een oproep om een beleid te ontwikkelen, een traject om een nieuwe opleiding te starten, een investeringsimpuls, … en beogen een zichtbaar en meetbaar resultaat binnen de looptijd van dit voorsprongfonds.

De acties op lange termijn zijn breder, gaan vb. rond visieontwikkeling en beleidsorganisatie op Vlaams niveau en lopen langer dan de looptijd van het fonds. Beiden staan met elkaar in verbinding. De acties op korte termijn kunnen, door hun ervaringen en resultaten input leveren voor het proces op lange termijn, en het bredere proces op zich kan ook inspirerend werken voor de concrete acties die al lopen.

Het Voorsprongfonds voorziet in een financiële injectie in het hoger onderwijs van 60 miljoen euro bijkomende middelen. De middelen zullen toegekend worden in 2021 en/of 2022 en kunnen ingezet worden tijdens de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023. Die substantiële extra middelen zijn bedoeld om het hoger onderwijs in Vlaanderen te helpen de kansen die zich vandaag aanbieden ten volle te grijpen.

Daarbij zetten we resoluut in op maatregelen die het hoger onderwijs én dus ook Vlaanderen opnieuw een voorsprong zullen geven. De toekomst van onderwijs zal ecologisch, digitaal en technologie-gestuurd zijn. Het Vlaamse hoger onderwijs moet een voortrekkersrol kunnen opnemen op vlak van ontwikkeling, innovatie en gebruik.

Met dit Voorsprongfonds moet het Vlaamse hoger onderwijs ook internationaal een voorsprong kunnen nemen. Het hoger onderwijslandschap is immers bij uitstek een internationaal speelveld waarin onze instellingen een sterke positie innemen.

Onze universiteiten en hogescholen zijn onze belangrijkste kenniscentra. Het zijn cruciale groeipolen voor onze economie en onze samenleving. Als we voorsprong nemen met het hoger onderwijs, dan nemen we voorsprong met heel Vlaanderen.

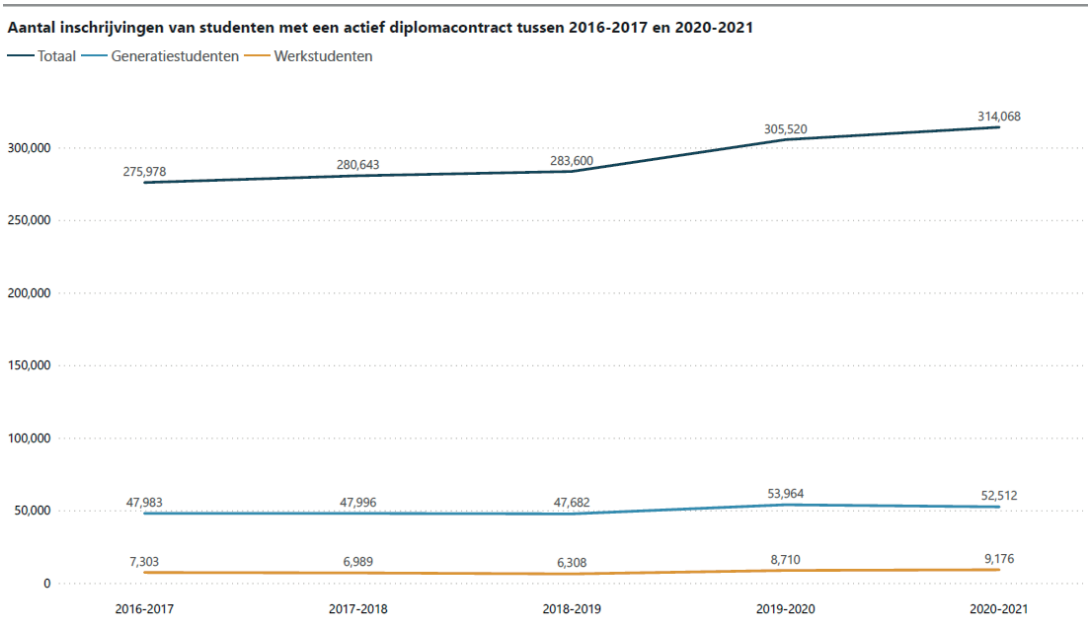
1. Omgevingsanalyse

We mogen trots zijn op ons hoger onderwijs: we hebben sterke instellingen met sterke tradities die tot de wereldtop behoren. Getuige daarvan is onder andere de hoge internationale ranking van onze universiteiten. We kunnen echter niet rusten op de lauweren van het verleden. Om onze aansluiting bij het internationale peloton te behouden moeten we tegelijk ook durven innoveren.

Ons hoger onderwijs staat zeker niet stil. De institutionele hervormingen van het laatste decennium hebben een impact gehad op zowel de organisatie als het aanbod van het hoger onderwijs. Zo werden er bachelors, masters en graduaten ingevoerd, volgde er een fusiegolf onder universiteiten en hogescholen en werd het flexibiliseringsdecreet ingevoerd.

Tegelijk zagen we een belangrijke groei van studenten. De groep van reguliere studenten bleef niet alleen toenemen maar werd ook meer verscheiden (zie grafiek). Zo geven cijfers van de rectoren van de universiteiten aan dat 1 op 7 studenten die starten aan de universiteit roots heeft buiten Europa[1]. De toestroom van 25-plussers en het aantrekken van meer buitenlandse studenten blijft een belangrijke uitdaging voor het hoger onderwijs . Bovendien vragen grote maatschappelijke uitdagingen zoals migratie, klimaatverandering, digitalisering en globalisering dat studenten gevormd worden tot nog meer zelfbewuste, kritische en flexibele burgers die , naast de stevige kennisbasis, beschikken overnieuwe en bredere competenties en vaardigheden eigen aan de 21ste eeuw.

[1] 1 op de 7 starters aan unief heeft roots buiten Europa - De Standaard

Grafiek 1: aantal inschrijvingen aan hogescholen en universiteiten met een actief diplomacontract tussen 2016-2017 en 2020-2021, bron: Databank Hoger Onderwijs

Een toekomstbestendig opleidingsaanbod

Als de economie transformeert en de samenleving evolueert, dan moet ook het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs evolueren en transformeren. We moeten durven nieuwe kansen en mogelijkheden met beide handen aangrijpen. Met het relanceplan Vlaamse veerkracht[2] en het Voorsprongfonds hoger onderwijs gaan we de studieprogramma's en de opleidingsstructuur van het hoger onderwijs op een ambitieuze wijze vernieuwen. We werken aan de verdere inrichting van een stevig en goed doordacht hoger onderwijsaanbod met een versterkte internationale dimensie, aan meer gerichtheid op het levenslang leren en de arbeidsmarkt en met aandacht voor een efficiëntere en meer optimale instroom, doorstroom en uitstroom van studenten .

Dit relanceprogramma wil hogeronderwijsinstellingen een stimulans bieden om actie te ondernemen en hun opleidingsportfolio te evalueren en aan te passen. De behoefte aan een meer wendbaar en toekomstgericht hoger onderwijsportfolio wordt al langer (h)erkend. Het huidige regelgevend kader bevat een aantal drempels om het opleidingsportfolio te evalueren, aan te passen of af te bouwen. Het komt er nu op aan te komen tot een goed georganiseerd en verscheiden hoger onderwijslandschap, afgestemd op de behoeftes van het werkveld en de maatschappij.

Het is één van de doelstellingen van de Vlaamse regering om van Vlaanderen een topregio te maken op vlak van hoger onderwijs. Dit betekent zowel een aanbod voor reguliere studenten aangepast aan innovatieve en maatschappelijke trends, maar ook een uitdagend en aangepast aanbod met het oog op levenslang leren.

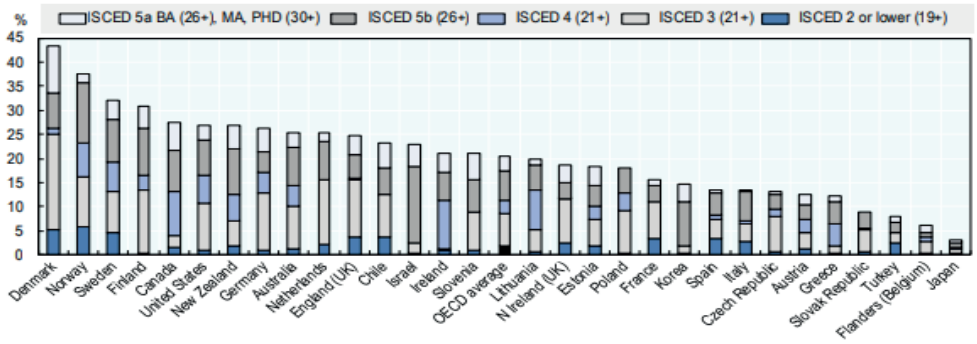
[2] https://www.vlaanderen.be/publicaties/relanceplan-vlaamse-regering-vlaamse-veerkracht

Vlaanderen als lerende samenleving

We hebben in Vlaanderen nog geen echte cultuur van levenslang leren. Te veel mensen beschouwen hun intrede in de arbeidsmarkt nog steeds als het einde van het leer- en studieproces. Maar in de hedendaagse economie en samenleving is het noodzakelijk om levenslang te blijven bijleren. We hebben de uitdrukkelijke ambitie om van Vlaanderen tegen 2024 een lerende samenleving te maken. 'Leren' wordt een continu proces dat altijd en overal plaatsvindt en voor iedereen toegankelijk is.

In het Pact 2020 voor een toekomstig Vlaanderen[3] wordt de doelstelling geformuleerd dat 15% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd moet deelnemen aan levenslang en levensbreed leren. België scoort al jaren laag wat betreft de volwassen participatie in onderwijs. Met 8,6% van de 25-64 jarigen die onderwijs volgen, ten aanzien van een Europees gemiddelde van 10.9%, is levenslang leren in ons land een opvallend werkpunt[4]. (Grafiek 2). Dit blijkt ook uit de OECD Skills Strategy Flanders[5], waar een hoofdstuk gewijd werd aan 'developing a learning culture'. Zeer specifiek voor hoger onderwijs wordt de aanbeveling gegeven om het opleidingsaanbod te verruimen en flexibiliseren met het oog op het aantrekken van de doelgroep van volwassen studenten of werkstudenten.

Figure 2.11. Stock of qualifications attained via adult education

Grafiek 2: kwalificaties behaald door onderwijs aan volwassenen, per onderwijsniveau. Bron: http://www.oecd.org/publications/oecd-skills-strategy-flanders-9789264309791-en.htm

De postcorona arbeidsmarkt zal danig verschillen van de arbeidsmarkt van de voorbije decennia. Die markt zal flexibeler, digitaler en meer verscheiden zijn dan vroeger. De vraag naar extra opleidingen in het hoger onderwijs voor mensen die bijvoorbeeld een job of een gezin hebben zal bijvoorbeeld stijgen. Als we hierop willen inspelen dan moet de manier van denken binnen ons hoger onderwijs verschuiven van een aanbod dat zich louter richt op diplomeren van generatiestudenten naar een aanbod gericht op aantrekken van volwassenen en werkende studenten. Deze doelgroep kan geïnteresseerd zijn in allerlei vormen van bijscholing, heroriëntering of specialisatie en wil in functie daarvan slechts enkele opleidingsonderdelen volgen. Het bestaande aanbod van bv. werktrajecten is nog te beperkt en ook nieuwe aanbiedingsvormen zijn nog te weinig ontwikkeld en te weinig toegankelijk en spelen nog te weinig in op de noden van de arbeidsmarkt postcorona.

[3] https://www.vlaanderen.be/publicaties/pact-2020-een-nieuw-toekomstpact-voor-vlaanderen-20-doelstellingen

[4] EAK Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium), LFS Eurostat, bewerking Steunpunt Werk en Statistiek Vlaanderen

[5] http://www.oecd.org/publications/oecd-skills-strategy-flanders-9789264309791-en.htm

Digitale onderwijsvormen

Wij grijpen dit moment in de geschiedenis ook aan om werk te maken van een digitale versnelling. De COVID-19-crisis heeft ons onderwijs, en bij uitstek ons hoger onderwijs, verplicht om op erg korte termijn grote stappen vooruit te zetten in het zoeken naar digitale oplossingen voor onderwijs en leren. De technologie evolueert in normale tijden al snel, maar niemand kon voorzien hoe snel digitale technologie moest ontwikkelen om ons te helpen deze gezondheidscrisis te doorkomen. Hoewel het hoger onderwijs er alles aan gedaan heeft om op korte termijn stappen vooruit te zetten, waren de oplossingen vaak crisismaatregelen. De kans dient zich nu aan om deze crisismaatregelen in te bedden in een algemene en duurzame visie op leren in de toekomst. De crisis wees ons ook op het feit dat we blijvend aandacht moeten hebben voor kwaliteit en inclusiviteit.

We willen het digitaal afstandsonderwijs nu definitief en structureel inbedden in het Vlaamse hoger onderwijs. Daarvoor is gecoördineerde actie nodig op verschillende terreinen.

2. Speerpunten en acties

Het Voorsprongfonds zal ons hoger onderwijs sterker, flexibeler en digitaler maken. In de toekomst zal het digitale immers nog veel meer dan vandaag een rol spelen in onze samenleving. De coronacrisis heeft ons een gouden kans gegeven daarop in te zetten. Bovendien zijn we ons tegelijk ook bewust geworden van het onmisbare belang van het tastbare en het fysieke in ons leven. Het komt er nu op aan daar ons voordeel mee te doen.

We vertrekken vanuit de kansen die zich postcorona voordoen en pakken tegelijkertijd de structurele uitdagingen aan. We mikken op vernieuwingen die het hoger onderwijs een sterkere arbeidsmarktgerichte/maatschappelijke focus, een focus op levenslang leren en een 21ste eeuws, digitaal karakter geven. Flexibiliteit, innovatie en verduurzaming staan voorop. Om deze ambitie waar te maken richten we ons op 3 inhoudelijke speerpunten waaraan 7 actielijnen worden gekoppeld.

De drie speerpunten zijn:

1) De uitbouw van een Vlaams opleidingsportfolio dat toekomstbestendig en wendbaar is

2) Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs

3) Volop inzetten op digitale onderwijsvormen

Speerpunt 1: een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen

We willen deze ambitie waarmaken door:

1) implementatie trajecten naar een toekomstbestendig en wendbaar opleidingsportfolio;

2) heroriëntering van curricula;

3) breed proces van een nieuwe profilering van hoger onderwijs in Vlaanderen.

Vlaanderen heeft de aansluiting bij de Europese beleidsontwikkelingen in het hoger onderwijs niet gemist. Europese afspraken, zoals de Bolognaverklaring van 1999 en het European Qualifications Framework (EQF) van 2008, werden vertaald in Vlaamse beleidskeuzes die op hun beurt omgezet werden in decreten en besluiten. Zo werd in Vlaanderen de bachelor- en masterstructuur ingevoerd op niveau 6 en 7 van de EQF; de doctoraten namen niveau 8 in[6]. Recent werd in Vlaanderen ook invulling gegeven aan niveau 5 in het hoger onderwijs met de graduaatsopleidingen. Binnen deze ontwikkelingen stond de democratisering van het hoger onderwijs centraal. Vanuit de overheid werd de nadruk gelegd op rationalisering. Dit resulteerde in fusies tussen hogeronderwijsinstellingen en in een rapport van de commissie Soete dat nog geen uitvoering kreeg. Binnen het kader van het relanceplan willen we de instellingen hoger onderwijs uitdagen om hierrond zelf het heft in handen te nemen en stappen vooruit te zetten.

Naar een toekomstbestendig en wendbaar opleidingsportfolio en een nieuwe profilering van hoger onderwijs in Vlaanderen

Het Voorsprongfonds moet instellingen aanzetten hun aanbod toekomstbestendig en wendbaar te maken. Dat vereist dat zij soepel kunnen inspelen op de vragen van de arbeidsmarkt en de maatschappelijke noden.

Het toekomstbestendig en wendbaar zijn, omvat ook aandacht voor de internationale ontwikkelingen met betrekking tot hoger onderwijs. De aandacht voor internationale profilering, internationale benchmark en internationale gerichtheid zijn een essentiële pijler van de uitbouw van het aanbod. Een mooi voorbeeld hiervan is ontwikkeling van de Europese Universiteiten.

Om de instellingen de kans te geven hun opleidingsaanbod te vernieuwen zal de bestaande programmatieprocedure aangepast worden. Het inrichten van nieuwe opleidingen en het verbeteren en vernieuwen van het bestaande aanbod moet sneller en transparanter georganiseerd worden en moet meer dan vandaag leiden tot een rationeel hoger onderwijsaanbod.

Het Voorsprongfonds zal hogeronderwijsinstellingen stimuleren om hun bestaand opleidingsportfolio kritisch te bekijken en acties te ondernemen om hun aanbod meer toekomstgericht en wendbaar te maken.

Hogeronderwijsinstellingen kunnen een actieplan indienen waarbij ze hun huidige opleidingsportfolio evalueren en noden aan vernieuwing, rationalisatie en aanpassing detecteren. Het kan daarbij zowel gaan om nieuwe opleidingen die inspelen op maatschappelijke noden als om innovatie van het bestaande curriculum. De middelen zullen prioritair ingezet worden op inhoudelijke ontwikkeling en innovatie. Dit gebeurt bovendien in samenwerking met het werkveld zodat gegarandeerd wordt dat de opleidingen op de maatschappij en/of de arbeidsmarkt gericht blijven. Instellingen moeten maximaal afstemmen en/of samenwerken met het oog op een rationele inplanning.

Binnen dit plan kunnen zowel vernieuwing van het aanbod als vernieuwing van het curriculum aan bod komen:

Vernieuwing van het opleidingsaanbod gaat in de eerste plaats over het aanpassen van bestaande opleidingen, zoals bijvoorbeeld het vormgeven van nieuwe afstudeerrichtingen of

[6] VLOR advies: Uitdagingen en kansen voor het hoger onderwijs van de toekomst, advies op eigen initiatief, juni 2019

het vernieuwen van opleidingsonderdelen. Dit geeft instellingen de kans om de opleidingen inhoudelijk een impuls te geven, bijvoorbeeld naar het inbouwen van STEM of artificiële intelligentie in het curriculum.

De onderwijsinstellingen zijn aan zet om hun huidige aanbod te evalueren en opleidingen of afstudeerrichtingen die niet meer tegemoet komen aan de noden van de maatschappij en/of de arbeidsmarkt af te bouwen.

In uitzonderlijke gevallen kunnen instellingen een aanvraag indienen voor financiële ondersteuning om specifiek vernieuwend aanbod in te richten met inachtname van de bestaande procedures. Daarbij moet het concreet gaan om een vraag vanuit de arbeidsmarkt en/of de maatschappij. Bovendien moet Vlaanderen binnen dit domein een voorsprong kunnen nemen binnen Europa.

Instellingen vertrekken bij deze oefening steeds van een grondige analyse van hun bestaande opleidingsportefeuille.

We verwachten samenwerking tussen hogeronderwijsinstellingen, waardoor het mogelijk wordt om het totaalbeeld van de Vlaamse opleidingsportfolio in kaart te brengen. Samenwerking tussen hogeronderwijsinstellingen kan zowel binnen een vast verband (VLIR, VLHORA, associaties) als op niveau van opleidingen en/of studiegebieden.

Enkel zo kan gegarandeerd worden dat het opleidingsaanbod goed en transparant gespreid wordt over Vlaanderen en overlap tussen instellingen vermeden wordt.

Instellingen kunnen éénmalig financiële ondersteuning aanvragen voor de ontwikkeling van dit aanbod (met inbegrip van internationalisering), professionalisering of herscholing van personeel, noodzakelijke investeringen in materiaal en/of infrastructuur.

Heroriëntering van curricula

Naast vernieuwing van het opleidingsportfolio is ook vernieuwing van het curriculum een aandachtspunt in het Vlaamse hoger onderwijs. Hoewel in Vlaanderen alle instellingen hun opleidingen vorm geven volgens gezamenlijk vastgelegde domeinspecifieke leerresultaten, bepaalt het curriculum de concrete inhoud van elke opleiding. Het curriculum is dan ook het belangrijkste instrument om de opleidingsinhoud af te stemmen op verwachtingen van het werkveld en de brede maatschappij.

Instellingen kunnen een aanvraag indienen voor financiële ondersteuning bij het heroriënteren van de curricula van één of meerdere van hun opleidingen.

Binnen deze heroriëntatie kan er onder meer gedacht worden aan:

- een versterkte inzet op 21ste eeuwse/ VUCA vaardigheden[7], met aandacht voor ondernemerschap en duurzaamheid, naast academische, internationale, interculturele competenties en competenties voor levenslang leren.
- een versterkt en verhoogd aanbod aan interdisciplinariteit en interprofessionaliteit binnen bestaande opleidingen waardoor een bredere vorming van studenten mogelijk

[7] https://epale.ec.europa.eu/en/node/117553

wordt. Dit zou vorm gegeven kunnen worden door de uitbouw van interprofessionele clusters.

- meer verantwoordelijkheid geven aan studenten, vb. door te werken met studentgecentreerde keuzepakketten. Als studenten meer verantwoordelijkheid en eigenaarschap krijgen om hun eigen curriculum mee vorm te geven, verhoogt de betrokkenheid alsook de inhoudelijke gerichtheid naar het individuele interessegebied van de student.
- het verder flexibiliseren en modulariseren van het curriculum, waardoor de opleiding(en) meer toegankelijk worden voor niet-generatiestudenten.
- Het ontwikkelen van een brede visie op profilering van hoger onderwijs met aandacht voor internationale benchmarking.

Speerpunt 2: Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs

Ons hoger onderwijs heeft nog veel onverzilverd potentieel inzake levenslang leren. Als we het aanbod beter afstemmen op oudere of reeds werkende geïnteresseerden onder meer via aanpassing curricula en opleidingsportfolio (zie supra speerpunt 1), dan kunnen we veel meer mensen de kans geven om later in het leven extra competenties te verwerven.

De huidige graduaats-, bachelor- en masteropleidingen hebben zeker een rol in het aanbod rond levenslang leren, maar er zal ook nood zijn aan kortere, flexibelere en modulaire trajecten die als een her/bijscholings- of verdiepings/verbredingstraject opgenomen kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan postinitieel onderwijs, maar ook aan micro-credentials, waarbij een korter traject in hoger onderwijs gecertifieerd kan worden.

De recente shift naar een betere mix van fysiek en digitaal onderwijs biedt ook mogelijkheden voor een meer toegankelijk hogeronderwijsaanbod voor bepaalde doelgroepen.

Het momentum is er om instellingen te ondersteunen om hun aanbod meer wendbaar te maken. Zo kunnen we het onderwijs meer toegankelijk maken voor levenslang leren of zelf een nieuw specifiek aanbod voor nieuwe doelgroepen ontwikkeld kan worden.

We ontplooien daartoe volgende acties:

1. oproep voor een wendbaar aanbod levenslang leren;
2. Vlaamse visieontwikkeling rond levenslang leren in hoger onderwijs.

Binnen deze acties kunnen hogeronderwijsinstellingen concrete initiatieven vormgeven die zich richten op het (her)ontwerpen van hun opleidingsaanbod om het toegankelijk en wendbaar te maken met het oog op levenslang leren.

Wendbaar aanbod levenslang leren

De hogescholen en universiteiten hebben binnen de bestaande regelgeving reeds verschillende mogelijkheden om in te zetten op levenslang leren. Deze mogelijkheden moeten allereerst ten volle benut worden. Recent kondigde de Europese Commissie aan een Europese visie te ontwikkelen rond micro-credentials en meer specifiek over hun sleutelrol in het ondersteunen van levenslang leren in en het verbreden van de toegang tot hoger onderwijs[8]. Een micro-credential is een erkend bewijs van de leerresultaten die iemand heeft behaald na een leerervaring van beperkte omvang, op basis van transparante normen en eisen en na een beoordeling (ontleend aan de definitie van de EU-commissie). Micro-credentials zijn het flexibele instrument bij uitstek om het onderwijs open te stellen voor meer lerenden.

Binnen dit actiepunt kunnen verschillende elementen aan bod komen:

- de ontwikkeling of aanpassing van een onderwijsaanbod dat zich specifiek richt op zij die willen herscholen/heroriënteren of bijscholen. De ontwikkeling of aanpassing van het onderwijsaanbod kan zowel betrekking hebben op initiële opleidingen (graduaat-, bachelor- en masteropleidingen) maar ook op post-initiële opleidingen (bachelor-na bachelor of master-na-masteropleidingen) en micro-credentials;

- het inzetten op het verstevigen van de samenwerking met het bedrijfsleven. Hierbij kan gedacht worden aan het opzetten van nieuwe trajecten rond duaal onderwijs, maar ook aan het vormgeven van nieuwe werkplekcomponenten. Het opzetten van contractonderwijs, bvb. in het kader van digitalisering en duurzaamheid, waarbij de expertise van de hogeronderwijsinstelling in het bedrijfsleven wordt binnengebracht, behoort eveneens tot deze oproep;

- het opzetten van vernieuwende, innovatieve opleidingstrajecten die zich specifiek richten op kwetsbare doelgroepen die vandaag te weinig binding hebben met het hoger onderwijs, zoals vb. werkzoekenden, anderstaligen, of nieuwkomers met een hogeronderwijsdiploma dat niet (volledig) erkend wordt. Voor deze lerenden zou een opleidingstraject op maat uitgewerkt kunnen worden, waardoor zij volwaardig kunnen toetreden op de arbeidsmarkt. Hierbij wordt bijzondere aandacht gevraagd voor buitenlandse diploma's verpleegkunde.

Omdat het doel is om een echte impuls aan het levenslang leren in het hoger onderwijs te geven, kunnen enkel nieuwe acties en trajecten ingediend worden door de instellingen. Net zoals in de andere speerpunten is ook hier samenwerking belangrijk. Aanvragen die een zinvolle samenwerking met een andere hogeronderwijsinstelling, een belangenorganisatie of het bedrijfsleven kunnen aantonen, hebben een streepje voor.

Vlaamse visieontwikkeling rond levenslang leren in hoger onderwijs

Naast concrete acties binnen de instellingen is er in Vlaanderen nood aan een breed gedragen en gedeelde visie rond levenslang leren in het hoger onderwijs. De link met de werkzaamheden van het Partnerschap Levenslang Leren wordt hier gemaakt. De huidige onderwijsregelgeving rond flexibilisering en financiering maakt veel mogelijk maar bevat geen specifieke richtlijnen rond het organiseren en stimuleren van activiteiten in het kader van levenslang leren. Binnen deze actie zal de overheid, samen met de hogeronderwijsinstellingen, sociale partners en betrokken actoren een visie uitwerken rond levenslang leren in het hoger onderwijs. Dit impliceert ook het onderzoeken van de

[8] https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/document-library/eea-communication-sept2020_en

mogelijkheden tot uitwerking van een businessmodel/financieringsmechanisme om het levenslang leren in hoger onderwijs te stimuleren.

Speerpunt 3: kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs

Digitalisering is een fantastisch verlengstuk voor het contactonderwijs waar Vlaanderen zo sterk in is. Tijdens de coronacrisis kwam de plotse omschakeling naar digitaal en online onderwijs met de nodige problemen en hindernissen, zowel naar infrastructuur toe als naar competenties van docenten en studenten. Er is echter ook een opportuniteit ontstaan voor een digitale versnelling.

Het Voorsprongfonds wil onderwijsinstellingen ondersteunen bij het kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen binnen het hoger onderwijs waarbij een ideale mix van fysiek onderwijs op de campus en digitaal onderwijs op afstand wordt nagestreefd.

We zetten in op volgende acties:

1. ondersteuning voor het kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe (digitale) onderwijsvormen;
2. versterken van competenties rond nieuwe onderwijsvormen.

Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe (digitale) onderwijsvormen

Er was een crisis als de coronapandemie nodig om ons het enorme potentieel van digitaal onderwijs te tonen.

Het verduurzamen van kwaliteitsvolle vormen van een mix tussen fysiek en digitaal onderwijs vereist investeringen in infrastructuur en materiaal. Er werd reeds een substantiële financiële injectie gegeven om de kosten van digitaal afstandsonderwijs op te vangen. Binnen deze actie kunnen instellingen nogmaals éénmalig financiële ondersteuning ontvangen voor investeringen om het onderwijs aan te passen aan de nieuwe werkvormen. Dit kan gaan om investeringen in IT-materiaal (hard- en software) maar ook om investeringen voor het inrichten van studieruimten, het aanpassen van labo's of leslokalen, het voorzien van opnamefaciliteiten of het vormgeven van nieuw cursusmateriaal of nieuwe evaluatiemethodieken (digitaal examencentrum, proctoringsystemen…).

Instellingen vertrekken in hun aanvraag steeds vanuit de nood van studenten. De projecten kunnen plaatsvinden op niveau van de instelling maar ook op niveau van een opleiding of van enkele opleidingsonderdelen.

Om de eerste actie binnen dit speerpunt te ondersteunen, willen we focussen op het delen van de praktijken die vandaag al ontwikkeld zijn om samenwerking en uitwisseling tussen instellingen te stimuleren.

Versterken van competenties rond nieuwe onderwijsmethodieken.

Om beleid en investeringen optimaal te laten renderen, is het ook belangrijk dat instellingen ervoor zorgen dat docenten voldoende en continu geprofessionaliseerd worden in digitale didactiek en digitaal evalueren.

De afgelopen jaren heeft de evolutie rond digitaal onderwijs niet stil gestaan in Vlaanderen en door de COVID-19-pandemie heeft ze een stevige stimulans gekregen. Veel docenten ontwikkelden mooie en goede praktijken op maat van hun opleidingsonderdeel of opleiding. Binnen instellingen werd ingezet op een (aanzet tot) beleid. Om deze actie kracht bij te zetten zal een lerend netwerk opgezet worden dat krachtig kan inzetten op het delen en verspreiden van goede praktijken en het professionaliseren van docenten hoger onderwijs.

3. Verdere operationalisering Voorsprongfonds

Aan het Voorsprongfonds is een substantieel budget gekoppeld. Bij de verdeling van deze middelen kiezen we bewust voor projecten die kwalitatief goed zijn én die bijdragen aan de doelstellingen van deze nota.

Het realiseren van voorsprong en samenwerking staat centraal.

De wijze van verdeling van de middelen vormt onderdeel van latere concretisering en zal inhoudelijk per speerpunt aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

Opvolging en monitoring

Tot slot voorzien we in een accurate monitoring van 'het Voorsprongfonds' zowel procesmatig als kwalitatief en op alle echelons.

De onderwijsvernieuwingen op het werkveld zullen nauw worden opgevolgd zowel kwantitatief als kwalitatief.

De Europese richtlijnen over rapportering worden opgevolgd.

De uitrol van het Voorsprongfonds binnen de drie speerpunten zal worden aangestuurd en opgevolgd door een divers samengestelde stuurgroep waarin naast de overheid ook de uitvoerende instellingen en NVAO vertegenwoordigd zijn. Daarnaast wordt er voorzien in een gedegen (wetenschappelijke) monitoring, zowel procesmatig als kwalitatief van de verschillende acties en de resultaten, zowel op Vlaams als op instellingsniveau.

Het partnerschap levenslang leren zal ten gezette tijde over de voortgang van Voorsprongfonds geïnformeerd worden om afstemming te garanderen.

De link met Edusprong en Digisprong wordt bewaakt onder meer kader van de link met levenslang leren en het versterken van digitale competenties.

Bij elke actielijn voorzien we een opvolg- en evaluatiestrategie. De efficiënte besteding van de middelen wordt daarbij gericht in de gaten gehouden. Hierbij worden de regeringscommissarissen ingezet.